

missi
...
...
...
...
...

5

G. 6. 2

Thurs. P. VII. 342 616

Albert⁹ Magnus
de secretis mulierū
et virorum ❖❖

scribit philosophus philosophorum princeps. quarto ethico
rū Homo est optimū eorū que sunt in mūdo Et mū
dus sumitur hic p omibus contētis in spha actiuo
rum et passiuorū scz pro elementis et elementatis.
Isto presupposito probatur propositio sic Illud est
optimū cuius generationis cause sunt nobilissime.
Sed sic est de homie ergo rē. Adaior patet. quia effe
ctus sortitur nobilitatē ex causis Adinoz pbatur de
materia hois Vnde materia homis scdm medicos
ponit esse menstrū mulieris cū spermate viri. quia

illa ambo intrant compositionem homis. sicut lac coagulatur sub materia
casei. Sed philosophi naturales ponūt q menstrū mulieris sit materia. et
semē viri sit effectus ita q semen viri se habeat ad menstrū mulieris. sicut
artifex ad artificium. vt attestat Zuerrois vij. Metha. in digressionibus de
ydeis. Itē philosophus v. Metha. ca. x. dicit q sperma viri ad causas effectiuā res
ducit que quodāmodo dicat sperma. patet q materia hois est excellentissima
et inter oia semina nobilissima Sedo pbat Illud est optimū qd in suis pti
bus assimilatur corpori nobilissimo Sed homo est huiusmodi ergo rē. Adai
ior patet quia assimilatio sequitur naturā rei. Adinoz pbatur. quia homo
assimilat celo quantū ad. xij. signa zodiaci. quoz tria sunt calida vtualiter
scz Aries Gemini Leo. Illis correspondent tria membra in homine. scz cor
epar et testiculi. Item tria sunt frigida. scz cancer. taurus. et virgo. Et il
lis correspondent. intestina. vesica. diaphragma. Item tria sunt humida. scz
scorpio. aquarius. et pisces. quibus correspondēt cerebrū. stomachus et pul
mo. Item tria sunt sicca. scilicet. capricornus. sagittarius. et libra. quibus
correspondent tria membra. scz. splen. fel. et renes. Vnde dicit philosophus
xij. Metha. q totum celū est sicut vnū compositū cōtiguū. Igit debem esse
inclinati ad noticiā pntis libri. qui tractat de generatiōe humana Cui cau
sa efficiens dicit fuisse Albertus magnus q sufficienter tritus siue litterat
in experimentis a mulierib⁹ informat⁹. Et maxime in libro de animalibus
qui priusq totum mūdum cū Alexandro circuiuit. librum de animalib⁹ cō
posuit. Et supponit phie naturali. quia est vnus liber de paruis naturalib⁹
et non pure naturalis. sed partim medicinalis.

**Incipiunt secreta mulierum et vi-
rozum ab Alberto magno cōposita.**

**Flecto sibi in cristo socio et amico. M.
clerico de tali loco. vere sapientie et
augmentum cōtinuum. vite presentis.**

**Iste libellus cuius subiectū est ens mobile cōtractū ad materiā secretorū mulierū, vt ipsis infirmātibz possum⁹ dare remedia et ipsis cōfidentibus scire debite ad delictū Et diuidit̄ primo in duas ptes scz p̄hemialē et execu-
tiuā ps executiua ibi sicut scribit̄. P̄rio autor salutat psonā cui scribit dicēs scz morās parisius **Dilecto sibi i cristo socio ⁊ amico** Vbi tangit̄ causa efficiens mouens et mota. mouēs fuit qdam sacerdos q rogauit dñm albertū vt sibi scriberet librū de secretis mulierū. Ideo q mulieres sunt tpe menstrui venenose. ita q intoxicāt aliū p visum et inficiūt pueros in cunis Et macu-
lāt speculū bñ tersū. Et qñqz faciūt coeuntē cū ipsis leprosum fieri. qñqz can-
crosū. et qā malū nō euitat nisi cognitū ideo necesse est se volētib⁹ abstinere et cognoscere immundiciā coitus. et multa alia que docentur in isto libro Et sic Albertus vidēs. q iuste peteret cōsensit ei. Et sic tangit̄ causa efficiens mota cū subintelligit̄. scribit rē. **Nota sapiētia est cognitio dei et p̄peru-
orū effectū** Et ideo dicit p̄bus in p̄hemio methaphisice. **De deo p̄ue non est scientia sed sapiētia.** Ita nihil melius est in hac vita. quia mediante ipsa sumus felices. teste Auerroij in p̄logo p̄hicoz. Ideo autor scribit cōtinuū augmentum presentis vite Et bene scribit sibi ita quia homo mediante sapientia redditur laudabilis deo et homibus.**

**Cū vestra fauorabilis et gratuita me rogauit socie-
tas. vt quedā dicant̄ a nobis de his que apud mulie-
rum naturā et conditionē sūt occulta et secreta. luci-
dius manifestare. Quia petitiōe vestra nulla pigricie
a compilatione breuis et compendiosi tractatuli de
impetrata materia me retraxerit. Sed pusilla et iu-
uenilis mea mens secundū eius possibilitatē et t̄pis
importunitatem. que ad aliena detrahit̄. nihilomin⁹
vestro cupiens satisfacere appetitui. hanc presentem
epistolam in qua plurima de impetratis inuenietis
vobis In parte stilo p̄hico et in p̄te medicīali p vt**

materie ppetere videret Nam cōscripsi rogās vram
cōstātiā vt in hoc ope ac negocio pstant ac celās si
ris Ne aliqui pueri tam in etate q̄ in morib⁹ ad pre
sentia deueniāt. Et si feceritis. pmitto vob̄ plura de
hīs et alijs māifestare. pcedēte rpe. arte cum medici
nali trāsmittere plixius insudabo dño concedente.

Sed hic ostendit cām que possit ipm excusare a labore hui⁹ facti Et patet sen
tentia in textu. Nota appetitus est triplex. scz naturalis aīalis ⁊ intellectu
alis. Ad ppositū dicit littera appetitui glo. scz naturali intellectuali Vnde
sacerdos appetitu naturali appetiuit cognoscere naturas mulierū. Vnde
homines a natura scire desiderant pmo metha. Item appetiuit appetitu
intellectuali. quia vidit vtilitatem cognitionis earum.

Sicut scribit scdo de generatione aīaliū. genera

bilū gūatio sēpiterna est ī coitu Cām autē sem

piternitatis in gūatiōe aīalium ostendit pbus scdo de
aīa. di. naturalissimū operū ē vnūqđq; sibi sibi gene
rare quaten⁹ diuino esse et immortalī picipāt quod
oīa appetūt vt idem pmaneāt. nō idem in nūero sed
idem in specie. ppter quod dicit pmetator scdo de aīa
q̄ sollicitudo diuina cum nō potuit ipm facere pma
nere idē in nūero. miserta est ei in dādo v̄tutē que po
tuit in spē pmanere. Et s̄ dicit In hoc em̄ nō ē dubiū
quin meli⁹ ē habere hāc v̄tutē q̄ nō h̄re v̄l non esse.

Nec est ps executiua in qua autor psequit intentū suū ponendo duas p
positiōes valētes sibi ad ppositū et diuidit in tot capitula et ptes quot pate
būt per ordinē. Nota generatio aīaliū pfectōrū sēpiterna est quia talia
sunt de pfectiōe vniuersi p̄io ethicoꝝ. Dubiū videt̄ quare quedā aīalia
sunt qñq; penitus corrupta sicut quidā vermes et musce in h̄yeme. Dicit̄
dū si corrupuntur in vno climate tunc generant̄ in alio scdm̄ Albertū et lin
conensem sup̄ pmo post. Vel q̄ generatio aīaliū que sunt de pfectiōe vni
uersi. illa est sēpiterna. Sed stāte prima solutiōe. Dubiū est q̄ melius esset
multa aīalia non esse q̄ esse scz serpētes et alia aīalia q̄ intorricant Vnde
bonū est ea esse vt absorbeant immūdicias terre qz si nō absorberēt inficerēt

serem et p[er] om[n]es homines v[er]o natura nihil sustentat sine causa r[ati]o[n]ali. Ex tex
tu ptz. q[uod] castitas est peccat[um] nature licet bon[um] sit via moris et p[re]cepto legis
q[ui]a per castitatē aliq[ui]d nō generat sibi s[im]ile. Hoc per similitudinē diuinā nō p[otes]t
intelligi deus q[ui] ipse nō curat p[ar]ticularia s[ecundum] Auerr[ro]im. xij. metha. ergo per
solicitudinē diuinā intelligit[ur] corp[us] celeste. quod de sua natura appetitu na
turali appetit cōseruare ista inferiora t[ame]n mediante regimie intelligentiarū.
D[omi]n[us] cōmentator. xij. metha. opus nature est opus intelligentie nō erratis
Dubiū vtrū generatio animalū possit animalia p[er]seruare in esse specifico sp[iritu]. Et vi
det[ur] q[uod] nō. quia si sic ergo sp[iritus] esset g[er]minalis q[uod] est falsum. falsitas ptz quia
sp[iritus] est perpetua. Dicendū q[uod] q[ui] generat individuū hoc vel illud. t[unc] gene
ratur natura specifica sub esse hoc signato et s[ecundum] p[ar]tem licet non genere[re]t s[ecundum]
totū ambitū. D[omi]n[us] Nota q[uod] natura occulte operat[ur] in vniuersalibus. vt dicit
Gilbertus porritan[us] in suis sex principijs in ca. p[ri]mo. s. in ca. de forma. Et
quia producere intendit naturā vniuersalē. scz hoīem in cōi vel equū. et t[ame]n
p[ro]ducit particulare vt sortē et platonē quod puenit ex eo quia inuenit ma
teriā quandam et signatā hoc loco determinato et ideo si inueniret totā na
turā simul. produceret omnē hoīem simul. sed q[ui] inuenit vnā porcionē men
strui hui[us] vel huius mulieris. ideo producit hūc vel hūc hoīem p[ar]ticularē

Causa aut[em] quare ista animalia et precipue homines se
cundū eandē naturam et sc[ecundum] materiam et sc[ecundum] nu
merū non durant. Scribitur secundo de generatiōe
et corruptiōe quorū substātia nō durat sed est corrup
tibilis non possunt reiterare eadem in numero. sed
substātia hominis sc[ecundum] principia individui accep
ta est incorruptibilis. ideo generatio hoīs abicitur
quare generatio hominum sempiterna erit. ideo ge
neratio hominū est p[er]fectissima. quod probat[ur] sic q[ui]a
homo est nobilissima creatura q[uod] patet ex intentio
ne p[ro]p[ri]e in multis locis p[ro]p[ri]e et precipue in secundo de
aīa quia quanto plures operationes res habet t[an]to
nobilior est. Hō autem p[er] r[ati]onem intellectiuā separāt
ab vno quoq[ue] viuentiū vt p[re]t[er] ibidem Hoc etiam est
de intentiōe oīum p[ro]p[ri]orū. Et precipue Boe. in secūdo

A iij

Castitas est
pars nature

de cōsola. phie vbi di. q̄ homines deo sunt filies mente
Hoc etiā pr̄z in sc̄do phisico. q̄a motus capit natu-
ram et speciem a termino ad quem. et ideo cum ad
naturā humanam in sorte vel in platone vel in alio
particulari homine existente fit motus qui dicit̄ ge-
neratio. p̄fectissima erit ipsa inter omnium animalū
generatione. Generatio quidem est motus de non
esse ad esse. Esse aut̄ maxime appetitur. et p̄cipue ab
hoibus q̄z hec inter om̄es motus excellēs est in mo-
bilitate Et intellige de motu variante aliqd sup qd̄
mouet̄. p̄ hoc excludit̄ primus mot⁹ q̄ est cā aliorum.

generatio est

quo plu
vno
vno
vno
vno

¶ Sic p̄bat q̄ animalia nō possunt p̄manere eadem in numero. sed bene
eadē in specie et p̄cipue homines. Dubitat̄ utrū idē indiuidū corruptum in
nūero possit regenerari. Et videtur q̄ sic quia post triginta septē mille ānos
constellatio celi erit eadem per totū sicut iam s̄m Platonē et astronomos. et
ideo tunc nos erim⁹ eadem in nūero et sedebimus in hac v̄l in hac scola v̄l
lectorio sicut nunc s̄z in magno anno. Vñ plato dixit q̄ post annū magnū
deberet redire at̄henis et deberet ibi legere. Et ratio est. q̄z tota p̄stellatio ve-
nit ita. ideo redeunte eadē cōstellatione idē effectus redibit̄. Dicendū s̄tate
sententia anerrois et aresto. quinto phicoz. et in libro de generatiōe non est
possibile. ex quo generationes illius nō p̄nt esse nūc immediate ⁊ corruptio-
nes ideo tempus mediar̄et. Et ideo vnū nūero vna mutatiōe perdit̄ nūero
quinto phicoz. Sed ad dubiū primū est dicendū q̄ post annū magnū possi-
bile est redire homines multū similes sic q̄ vix possunt cognosci. distincte tñ
nō sunt idem in numero. Sed dicer̄es. stante eadem cā materie. effect⁹ erit
idē in nūero. verū est stante eadē mensura et materia eque disposita sed hic
non est q̄z t̄pus raptim transit et non reuertit̄ idem nūero sed bñ idē specie
Et pōt dici q̄ reuolutio hodierna non sit eadē nūero cū reuolutiōe q̄ venit
post mille vel q̄dringētos annos q̄z mot⁹ est ens successiuū. Dubitat̄ sc̄do
utrū vnū animal possit p̄petuari semp. Et videt̄ q̄ sic quia possibile ē inueni-
re aliqd cōplexionatū in quo elementa sunt reducta ad mediū siue p̄portio-
nē mediā q̄z ois corruptio est a cōtrario. Et illa p̄traria s̄t p̄portionata in
summo. ideo non corrupunt̄. S̄z q̄ illud sit possibile. p̄bat̄ sic. q̄z vbi est ma-
gis equale et min⁹ equale ibi est equale simplr. Dico q̄ nō est possibile illud
dare. q̄z omne mirtū mouet̄ p̄ naturā elemēti p̄dominātis. p̄mo celi. Sed
ad rōnem vbi est magis et minus rē. Verū est p̄t̄ equale sufficit. et p̄t̄
est possibile. Vñ mirtū equale in hūore s̄m iusticiā est ponendū sed non est
dare equale s̄m quātitatē molis. q̄z terra sp̄ p̄dominat̄ plurib⁹ mirtis. Illi-
ter dicendū supposito q̄ tale mirtū sc̄dm omnem equalitatē elementoz sic

ho p̄t̄ ali q̄
offit p̄t̄uanti

pōderes adhuc esset corruptibile ab intrinseco scz a virtute celesti. quia posse
mediāte aqua frigida in frigidari et redire ab h° scz a quantitate humorū et
ab h° mūdo corrūpi. Nota qz lra dicit hoies sunt siles deo mēte. Illud patet
qz hō p scientiā fit diuinus. Dñ sene. vir speculatiu⁹ est deo silis et amatissi
mus. Itē patet illud scdo methe. In hoibus est delectatio pauco tpe q̄ in
telligentie toto eterno perficiūt. Et intelligit p hoc cognitionē dei in qua est
maxia delectatio. Pro quo nota qz ois delectatio fit p quandā similitudine
sive assimilatiōe cognoscētis ad cognitū mediāte forma exēplari z cogno
scētis. ḡ q̄to plus hō cognoscit de deo tanto plus vlt magis sibi assimilatur. No
ta littera dicit inter oēs motus gñatio est nobilioz sumēdo motū p tota edu
ctiōe aie siue formatiōe fetus in vtero. Et quō sit motus videbitur Pro q̄
nota qz motus est duplex quidā est motus qui abicit aliquid a substantia si
cut calefactio aque abicit frigiditātē de frigiditate. de albo in nigredinem.
Alius est motus qui abicit aliquā pfectionem a substantia motus sicut mo
tus celi qui nō facit aliquid corrūpi a substantia celi. Alio modo generatio est
motus abiciens aliquid a substantia rei. quia menstrū quod mouetur ad
formatiōē hois transmutat. Dñ auerrois primo phisicorum dicit in gene
ratione hominis pars spermatis nō cessat corrumpi et pars homis generat
donec tota forma compleatur.

Postq̄ sermo noster premissus est de his que intenti
onem auditoris ad stili materiā inclinant oportunū
est ad materiam operis descēdere. Et primo de gene
ratione embriōnis videre. Juxta qd̄ notandum est
diligēterqz memorie cōmendādū qz om̄is homo qui
generatur naturaliter ex semine patris et menstruo
matris generatur secundū intentionē omniū phoz
et medicorum Et dico medicorū. qz aristoto. nō posuit
semen patris in substantiam fetus cedere. Sed dicit
fetu tñ procedere ex menstruo Et postea ponit ipsū
vaporaliter exalare. Medici autem dicunt qz totum
semen tam ex pre patris qd̄ sperma vocat q̄ matris
quod menstrū vocatur cedere in substantiā fetus.

Capitulū scdm ptis executiue in quo vult aggredi materiā scz ad osten
dendū generatiōem embriōnis siue fetus. Nota prouersia est inter medis
cos z phos. Nā phi di. qz semen viri coniunctū menstruo mulieris habeat se
ad menstrū mulieris tanq̄ artifex ad artificiu vlt artificiatū. Dñ Carpen

Ho pto d

Delectatio

Generatio e d
alio modo

Phisicorū c
medicorū
Judicium
semine viri
mulieris mēstr

tarius solū est efficiēs et dom⁹ effectus ita q̄ materiā dom⁹ alterat et dispo-
nit Sic etiā sperma viri alterat menstruū mulieris ad formā hoīs Et hoc
ponit ideo. q̄ vidēt q̄ patre corrupto fit generatio hoīs et trāsmutatio se-
minis. m̄lieris ḡ est ponere efficiēs patre corrupto q̄ menstruū m̄lieris trāsmu-
tet. Et q̄ finis et effectus nō coicidūt idō sperma viri nō intrat materiā

*Opinio
edicti*

S medici dicūt oppositū et dicūt q̄ hō sit ex nobilissima materia idō oportet
et semē intrare sub materia fetus mulieris. quia mēstruū mulieris supflūū
est scdē digestiōis. s̄ sperma viri t̄cie ḡ meli⁹ coctū et digestū. idō oportet ip̄
sum subintrare materiā fetus et subam. quia vidēt q̄ aliqui fet⁹ assimilatur
patri in genitalib⁹ et in multis alijs hoc nō esset nisi intraret substantiā fetus

A medici dicunt q̄ in semine viri sit quidā spūs igneus qui penetrat totam
materiā seminū diuictorū. et ille spūs est formatiuus omnium membrorū

*T*anq̄ faber ferrū cum malleo disponit. sic ille spiritus disponit et malleat
oia membra. et per ip̄m spiritū saluat principiū efficiens *S* p̄bi ponūt sper-
ma viri exalare vaporabiliter q̄ matrix est mēbrū valde porosū. et sic post for-
matōez fet⁹ calor solis facit sperma vi exalare et recedē ex matrice p̄ poros

matrix

S q̄ sit porosa p̄t̄ q̄ puer per poros ei⁹ sumit nutrimentū. Patet etiā q̄ est
pellis et quelibet pellis est porosa in animali quia alias sudor non posset ex-
ire sine pena quod est falsum quia in calore pori aperiuntur et tunc sudor
erijt. et sic etiam exeunt piliper poros.

*de fetus
or uatior
et ro cep
hoc m̄lie*

*I*bis visis et accepta vna parte opinionis aristotelis
vel medicorum videndum est p̄ quem modū et quō
illa semina recipiūtur in muliere *U*n mulier cum in
coitu fuerit cū viro si mulier in eodem tempore mit-
tit menstruum in quo vir sperma ita q̄ ista duo semi-
na in vulua mulieris concurrunt simul et vnū alteri
incipit cōmisceri. cōcipit mulier. *C*oncipere autē vo-
catur quando ista duo semina in matrice in tali loco
deputato a natura ad fetum recipiuntur. postq̄ ve-
ro illa duo semina recepta sunt. matrix m̄lieris clau-
ditur tanq̄ bursa ex omni eius parte ita q̄ nihil de
semine recepto potest perdere *E*t cum matrix sic vn-
diq̄ fuerit clausa fit retentio menstruorū in m̄liere.

¶ *H*ic autoz exequit formationem fetus et primo facit hoc *S*ecūdo ponit
notabile. ibi *J*uxta qd̄ notandum. *N*ota si vir prius emittit sperma q̄ m̄

lier menstruum tunc nō fit conceptio. Itē si ambo simul emittit. et si semina
nō sunt bene pformia et bñ disposita iterū nō fit cōceptio. vt si semē viri non
fuerit sufficienter calidum Et ideo qui raro coeunt cito generant. q̄a sunt
calidi valde. Nota vulua d̄r quasi valua. quia est ianua vētris et eius vltia
pars dicitur membrata quasi membrū ani. i. finis vulue Et ita matrix clau
ditur sicut vna bursa ita q̄ fm auicennā vna acus intrare non posset quia
gaudet ex calido recepto nolens perdere Nota mulier emittit menstrū et
etiā recipit et sic magis delectat̄ in coitu ipso viro Quē dubiū Strū abscis
sis testiculis posset aliquis generare. Et videt̄ q̄ nō quia deficiūt vasa semi
nalia per que vasa semen deferrī debet. In oppositum expertū est quia thau
rus abscis testiculis generat. Dico q̄ ymo adhuc generare posset quia p̄
emittere materiā spermaticā licet non est eque bene Vñ si semē emissum
ad terrā. poneretur ad matricem possibile esset q̄ conciperet Unde sepius
cōtingit q̄ in balneo vbi vir spermatisat muliere p̄ite q̄ sine coitu ipsa con
cipit q̄ vulua est maxime attractiua et quia semen adhuc est vigorosum et
non exalatum ideo p̄ducere posset fetum et hoc expertū est Itā si catus
spermatisaret sup saluā et aliqs comederet de tali salua tūc ex illo sperma
te generarent catti in ventre viri. qui catti per vomitū essent expellendi

Vulua

De abscis
testiculis

De Catti sp
uatis vno
p̄ite

Juxta quod notandum q̄ mēstruū in muliere nihil
aliud est q̄ supflūū alimentū q̄ in substantiam rei
alende non cedit sicut est in viris sperma Et vocas
tur menstrū in muliere ideo quia fluit in quolibet
mense ad minus semel cum mulier tate etatis fuerit
hoc est. xiiij. vel. xiiij. annorū. et vt frequenter accidit
in. xiiij. Et incipit fluxus menstruorum esse in quoli
bet mense p̄pter nature purgationem. Quibusdam
vero accidit iste fluxus in novilunio. quibusdam po
stea ita q̄ nō omēs mulieres in eodē tpe paciunt̄ istū
dolorē. Et dico dolorē q̄a in tali fluxu oēs indiffe
renter paciuntur. quedā plus. quedā minus. a q̄bus
dam vero diutius et hoc secundū exigentiam et com
plexionem nature mulierum.

Menstruū
quid sit

Adic autoz ponit vnū notabile. vt p̄tz in textu Dubitatur quare fluxus
spermatis nō sit mēstruosus sicut menstruum. R̄sides q̄ sperma siue semen

Sperma
ma mēstru
quare nō h

Vincet //
vinct
dote

ut tenet //
vinct

Imi //
vinct

emefm //
vinct

ahotophy

viri est magis decoctū et subtile. ideo natura nō libēter reicit ymo cōseruat ad generationē siue ad nutritionē si indigeret fetus. Dubitat q̄re vrina et sterconsatio. et sudor nō sequat motū lune sicut menstrū. R̄ndet q̄ vrina et alie immūdicie sūt om̄i die ex supfluitate cibi sc̄dm magnā grossitudinē et maiorē quantitātē ideo opus est q̄ quottidie expelli debēt. Itē nota iuue-
nes mulieres sunt multū humide ideo libēter mēstruant in principio men-
sis. Et seniores in fine q̄ minus humide sunt. Nota q̄ mulieres nigre mi-
nus h̄nt de mēstruo q̄ albe quia om̄es mulieres sunt flegmatice cōplexiōis
tū vna magis alia. Et quāto magis mulieres vtunt cibarijs delicatis et be-
ne piperatis tāto magis subtile emittūt menstruum et oppositū de paupe-
ribus mulierib⁹ grossis cibarijs vtentibus. Nota q̄ autor ponit q̄ in. xij.
xij. vel. xij. anno mulier incipit menstruare. Ratio est. q̄ t̄lic calor etatis
puericie deficit gr̄a cuius nō potest bene cōsumere humidū nō nutrimentale.
Nū versus Adde decem ternis sic mulierū mēstrua cernis. Ad quinquagin-
ta durat purgatio tanta. Nota q̄ mulier mediāte menstruositate purgat
quia humidū supflūū recedit a quo grossi humores resolverent si manerēt
ideo mulier nō est apta ad disciplinā p̄pter grossiciē spiritūū cerebri opilantū
tū et ebetantū. Et nota q̄ coitus mulieribus p̄ tanto est pficius q̄ sup-
flūū frigidū emittit et dolorē recipiūt. qd̄ obtemperat earū frigiditātē. Oppo-
sitū est in viris. Nū mulieres multū coeūtes sunt breuioris vite adeo sicut
viri. hoc attestat natura passeris qui p̄pter sepe coire mor̄t.

Sed ex h̄is que dicta sunt oriūtur plura dubia. Pri-
mū est. vtrum ille flux⁹ fiat p̄ colorē sanguineū v̄l p̄
aliquē aliū. Iuxta q̄ notandū. q̄ in oībus mulierib⁹
p̄ter q̄ in corruptis color mēstruorū est sanguineus
vt in pluribus. Et dico in corruptis id est in corrup-
tis malis et viciosis humorib⁹. In h̄is em̄ sunt sepe
menstrua liuidi. i. plumbei coloris. Et nō loquor de
corruptione castitatis. quia indifferenter siue v̄gies
fuerint siue corrupte si tante etatis fuerint fluxum
paciuntur. Et signa ad hanc partē sc̄z quō menstrua
fluunt sunt plura de quibus postea dicetur.

¶ Dic autor ponit quattuor questioēs sc̄dm ordinē vt ptz in textu. Nota
q̄ fluxus menstruorum est sanguinei coloris. Causa huius est q̄ mēstrū est
supflūū sede digestiōis. s. epatis. sed epar est organū rubeū summe calidum
Et ideo assimilāt sibi suū passum in colore et in forma inquantū pōt. S̄z
cōtra videt q̄ mēstrū debeat esse albū quia est summe frigidū et frigiditas
est mater albedinis. R̄ndeo s̄m Albertū q̄ tū esset de natura menstrui tunc
esset albū. Sed q̄ ei⁹ p̄ducēs est rubeū sc̄z epar. ideo sibi assimilatur. Tunc

H

Rō

est dubiū quare sperma viri nō est ruberū cū tñ sit calidū et bene digestū. *De sperma viri*
de q̄ sperma viri de se est ruberū q̄ est sanguis tercię digestiōis. Sed in testi-
culis de alba p̄ter frigiditatē testiculorū. et ideo nō spermatizat nisi p̄ mo-
tū testiculorū calefiat. Nota color ruber generat̄ ex eo q̄ in humido terre-
stri hūditas p̄ adustionē hūidi cōsumit̄ vt p̄t̄ in latere rubeo. Vñ later añ
cōbustionē nō est ruber. sed efficit̄ p̄ cōsumptionē hūidi a calido. ita q̄ ter-
restre siccū p̄dominat̄ et sic est de menstruo mlieris. eo q̄ est in epate. hūidū
calore epatis p̄sumit̄ in sicco terrestri. ideo q̄dam mō fit ruberū. Sed in mulie-
rib⁹ valde grossis et terrestribus tantū est de hūido incōsumpto ⁊ de t̄stri
q̄ earū mēstruū est hūidū. i. nigrū. Terra em̄ nigra est. et q̄ earū mēstruum
est summe terrestris. ideo sequit̄ colorē terre q̄ color est q̄litas secūda dereli-
cta a p̄mis q̄litatib⁹. Sicut videm⁹ q̄ calidū agit in hūidū ⁊ non p̄sumit̄
sufficiētē hūidū. relinquit̄ color viridis sicut in piris ⁊ in pomis. Et si fria-
gidum p̄dominat̄ color est albus. Sed si calidum p̄dominat̄ relinquit̄ co-
lor niger. vt patet in pipere. et de similibus.

Secūm dubiū pōt esse. vtrū mēstruum fluat p̄ anū et *Quæstio secūda*
hoc more secessus. aut p̄ vuluā. aut mō eiectiōis vri-
ne. Ad hoc breuiter est dicendum q̄ per vuluā fluūt
in specie crudi sanguinis et tenuis.

Ad hic ponit dubium vt patet in textu Et r̄spondetur ad dubiū q̄ in mlierib⁹
multū corruptis quarū anus et vulua sunt vnū foramē p̄nt mēstrua fluere
p̄ anū. Sed stante sanitate ⁊ bona digestiōe tūc nō fluūt p̄ anū sed p̄ vuluā.

Tercio dubitat̄ quare in mulierib⁹ fluūt mēstrua q̄ *Tercia quæstio*
sunt sup̄flua alimenti et non in viris sperma q̄ etiaz
est sup̄flūū alimenti Ad hoc dubiū dicendū est q̄
mulier est frigida et humida a natura Vir autē est
calid⁹ et siccus. modo de natura hūidi est fluere. iij.
metheoro. et maxime humidum quod est in mulieri-
bus est aqueum. sed in viris humidum est aerem et
ideo cū calor semp̄ agat in humidū ⁊ calor est natura-
lis. Et cū natura nihil facit frustra. ut d̄r primo celi
et mundi. Et q̄ calor in mulieribus semp̄ est debilis
respectu illius q̄ est in viris. vt cū totū alimentum in
mulierib⁹ non pōt p̄uerrere in carnē. ideo natura fa-

cit qđ melius est. puidet nature de necessarijs. et re
liquum dimittit in locū quendam in quo seruant in
muliere mēstrua De illo quidem intm̄ dictū est sic qđ
maioris inquisitionis est quam p̄ns exposcit negociū.

quia intus
dionis esse
viro

nae pur
tione

¶ Hic mouet tertiu dubiu et p se soluit vt p̄z in littera. Nota qđ frigidis
sim⁹ viroz est calidior calidissima muliere stante eadē regione et digestionē.
et cibari nutritiōe r̄ijs. Hoc dico notāter. qđ vna mulier i ethiopia viuēs
delicate posset esse calidior vno paupculo viro in occidēte semper vtens ci
barijs frigidissimis Sed econtra. videt qđ mulier sit calidior viro. quia ca
lo: fundat in sanguine. sed in muliere plus est de sanguine qđ in viro. alias sa
guis nō flueret q̄ttidie et cōtinue in muliere. sed sic non est in viro ergo r̄c.
R̄idetur qđ vbi est plus de sanguine bene digesto et decocto ibi est maior ca
lo: Sed sic nō est in mulierib⁹ ergo r̄c. Nota littera dr. qđ natura facit qđ me
lius est R̄ō quia natura regit ab intelligentia nō errante Expellit em̄ hūi
dum grossum mulieris mediāte fluxu mēstruorū. Et videm⁹ sile experimē
tū qđ fuerit in corpore animalis aliq̄s humor grossus nociuus corpi Illū na
tura vertit in partes officiales corporis faciendo scabiosos pedes et man⁹
ne illud humidū ledat mēbra principalia scz cor. epar. cerebrum et alia

Quarto dubitaret aliquis vnde veniret mēstruum
in muliere qđ est in coitu cum viro qđ dictū est supra
quando mulier concipit retenta sunt menstrua ergo
si retenta fuerint mirum est vñ tunc fluunt in coitu
Ad hoc dicendum est qđ quando mulier concipit re
tenta sunt menstrua p̄pter hanc causam finalem vt
de menstruo retento fetus in vtero mulieris existens
posset nutriri. Quando autē mulier est in coitu cum
viro tunc p̄pter magnam delectatiōem quam habet
quia per virgam virilem existentē in vulua nervi et
vene existentes in vulua p̄fricant et mouentur et sic
vulua dilatando se menstrū emittit. et hoc est natu
rale respectu coitus. est tñ quasi violentum respectu
fluxus naturalis mēstruorum. Itē om̄i die de natris

mēto sumpto fit materia q̄ apta nata est ad expellen-
dū in coitu. Ex illo soluit̄ dubitatio quare mulieres
impregnate maxime appetūt coitū qz appetit̄ coitus
est p̄t̄ abūdantiā materie supflue ab alimēto. z ideo
cum mēstrua sint retēta z oī die aliqd aliō gñat̄ mu-
lier maxime appetit coitū qz ex eius materie abun-
dantia vulua mulieris calefcit et sic coitū appetit.

*De utero
impregnato*

Hic mouet quartū dubiū et soluit partim Sz dubiū est circa dicta z cir-
ca dicenda. a quib⁹ mēbris in uiris sperma abscindat̄ sicut mēstruum in mē-
ribus sumendo mēstruū p̄ semie qd̄ emittit̄ in coitu. et videt̄ qd̄ ab omnib⁹
mēbris. quia fetus assimilat̄ parentib⁹ in oībus mēbris. Sz p̄tra si sic seque-
ret̄ qd̄ imp̄fect⁹ in mēbris generaret in mēbris imp̄fectū qd̄ est falsū. Falsitas
p̄tz per experientia. Si pater esset cecus claud⁹ vel mutilat⁹ in digito nō sp̄
generaret similit̄ sibi. p̄ntia p̄tz de se. Dicendū qd̄ in coitu illa semina descin-
dunt et distinguunt̄ a q̄tuor mēbris principalib⁹ scz a cerebro corde epate
z matrice in mulierib⁹ z a testiculis in uiris. et ex p̄nti ex alijs mēbris. sed
non ab aliquibus p̄tribus corpis. p̄ hoc ad instantia dicit̄ qd̄ assimilat̄ parē-
tib⁹. Dico qd̄ sufficit a principalib⁹. put̄ ista influunt alijs mēbris z maxie
a cerebro descindunt̄ et distinguunt̄. Qñ videm⁹ multos coeuntes caput
dolere et maxime exiccari in membris et maxime debilitari in visu.

*Coitus qd̄
morat̄*

*De fetu
fortio*

His istis. ad formationē fetus in matrice mu-
lieris est redeūdū. Primo materia recepta habet
materia lactis sex primis diebus. ad hūc colorem la-
ctis operatur calor nālis ex spermate uiri emissus. et
calor matricis. ita qd̄ ista materia dealbatur sicut lac
Deinde materia trāsmutat̄ scz ad materiam seu co-
lorem sanguinis spissi et aliq̄liter bene decocti et hoc
p̄ nouem dies postea tñc ab isto tempore fit consoli-
datio in membris fetus in duodecim diebus.

Capitulum tercię ptis executiue in quo reuertit̄ ad formationem fetus
successiue. Oritur dubiū. vtrū calor spermatis sit igneus elementalis vel sit
calor celestis. Similiter de calore matricis. Hic sunt diuerse opiniōes. Sed
cū aristotile in de animali. dicendū qd̄ iste calor sit animalis siue celestis. **Ratio**

*De sperma
matricis
lore*

B

*in fetu me
vnde fuit
dicitur*

quia calor elementalis est destructiuus sed calor celestis est saluatiuus aialis
¶ In Auerroym. xij. metha. xij. comento. Sz dicendum qd ille calor sit ptim
igneus et ptim aialis siue celestis. Vñ calor igneus couertit simplr in se
sicut in cōtrariū sed calor aialis siue celestis est pmixtus cū humiditate z tēp
peratus et ille cōseruat mixtū. vñ qdlibet aialiatū viuū. viuit in calido radi
caliter et hūido tēperato. Itē dubiū est que mēbra pmo formant et generan
tur in fetu. Hic dicit quidā qd epar qz in epate fit nutritio prima et vegeta
tio spirituu. et qz ab epate descendit prius semē qd a corde ideo videt epar p
mo generari Sz cū aresto. Dicam qd pmo cor generat qz est primū viuens z
vltimum moriens. postea epar. et postea cerebrum et postea testiculi et sic de
alijs. Sz qñ dicit in epate fit prima nutritio Dicitur qd hoc est verum ex
consequenti sed prima in corde habetur fieri zc.

Juxta quod notandū qd scdm phm vnūqđqz viuēti
um cōsurgit ex q̄ttuor elemētis. Ideo qz in tali mate
ria est materia terrea que cedit in substāciam ossium
similiter aqua cedit in suum simile et sic de alijs. Po
stea vero solet facies formari z dispositio corporis se
cundū trinam dimensionē scz longum latum et pfū
dum et hoc fit per xvij. dies Ab isto vero tempore
incipit natura fetus cōfortari vsqz ad egressum. No
ta qd fetus mulieris cōficiūt ex. xxiiij. dieb⁹ Et illō qd
p fmonem longū dictū est solet dici p q̄ttuor vs⁹ Cō
ceptum semē sex p̄mis qz diebus Est q̄si lac reliq̄s no
nem fit sanguis. ab inde Cōsolidat duodena dies. bis
nona deinceps Efficiat reliquū t̄ps pducit ad ortū.

*Item de
his foeti
e p̄m̄m*

*¶ Vnde qd
att̄or de
cho r̄s̄m*

¶ Hic autor ponit vnū notabile vt ptz in textu. Nota qd littera dicit qd
qdlibet viuētium est ex quattuor elementis Hoc probat qz ex quib⁹ aliq̄s
nutritur ex illis est constitutus scdo de ania. sed ex eisdem nutrimur z sum⁹
ergo zc. minor ptz qz nutritio fit p calidum et humidū sicū frigidū. et p̄nci
paliter p calidū et humidū. Sz ecōtra quedā aialia viuūt ex puris elemē
tis igit solum vnū elementum est in ipis Antecedēptz p hos vsus Quat
tuor ex puris vitam ducūt elementis. Vñ qd simpliter est impossibile fm
aresto. Vñ allec est mixtū ex quattuor elementis et nutrit in aqua mixta
mediāte calore solis. Vñ allec in aqua pura viuere nō pōt. qd illa non est
nutrimentalis. et ex eo videmus pisces panē comedere in aqua. Itē in quo
libet mixto viuente requirunt tris que faciūt mixtū cōstare et durum esse

alias cito dissolueret. Item requiritur ignis ut calorem habeat in quo vita
salvatur Et tunc requiritur humidum in quo agat calidum. Et requiritur humidum
aeris quia spiritus generatur ex sanguine aereo. Item ossa sunt ex menstruo quod tum
ad grossiores partes mensuratur. quia ossa materia hominis inesse perseverant. Si enim
non essent ossa homo cito dissolueret. Postea de parte mensuratur magis aquea gene-
ratur cerebrum et medulla. de partibus autem magis aereis generatur spiritus. et
de partibus magis igneis epuratur. ita quod quilibet membra in homine sunt in sua
structione ex adiunctione alicuius elementi. Nota fetus sic formatur quod quod
tas materie preexistentis condensatur vel rarefit ad quantitatem suam extensionem
debite forme in longum latum et profundum. Et quando res generabilis maior
erit in quantitate re corrupenda et tunc fit rarefactio materie quando
vero erit minor tunc fit condensatio. Sic est quod ex semine mulieris fit homo quia
si materia seminis est maior recipiente formam hominis. tunc primo calor natu-
ralis et virtus formativa materiam condensat et facit indurescere donec
fit apta forma. Et tunc homine generato materiam augmentat interim cum ele-
mentis usque ad quantitatem competentem sibi. Et omnes ille diversificationes que pre-
cedunt animam in instanti generata debent esse indeterminate. ante illud in-
stans quod omnia sunt terminate per formam corrupendam scilicet per formam
mensuratur. Tamen adhuc expectant aliam terminationem a forma generanda
secundum hoc glosatur littera que dicitur postea format facies secundum trinam dimen-
sionem semper indeterminatam et indeterminabilem.

Sunt autem quidam qui penes quodlibet tempus signa
tum ponunt regnare aliquem planetarum. Et quia scire
hoc multum confert ad ea que hic scribuntur. et ideo ne
ignorantie mee illud neglectum ascribatur. ex hijs ali-
qua declarabo. Notandum primo ut dicit Avicenna
na Accidentia sunt in triplici genere. quedam enim ma-
teriam consequuntur in composito et ei attribuntur
quedam forme. quedam composito ex materia et forma
consequuntur. Et cum hoc sit naturale compositum
ex materia et forma. tripliciter denominabuntur ac-
cidentia in ipso. Ex parte autem anime sunt quedam accidē-
tia ut virtus eundi et movendi. Et quia secundum inten-
tionem quorundam que digne locuti sunt de natura omnes
virtutes quas anima in corpore complectitur illas

¶ ij

In uisito
humidum
requiritur

fetus q
form

De ple
netio

De form
dudibite

contrahit a speris et corporibus supercelestibus.

Nunc autem incipit determinare de successiva formatione fetus secundum influentiam planetarum. Et primo premitit quedam. Secundo exequitur intentum suum ibi ab ultimo enim. Nota illa conclusio format ex littera. Fetus format successivaue per planetas. Id probat extra litteram. Penes illud format fetus quod diversimode influit fetus esse et vivere. Sed planete sunt homini igitur et minor partem quia huic influit vivere longo tempore huic parvo tempore. ut partem per Ptholomeum in carthilegio suo et per eius commentatorem. Nota tunc planeta dicit regnare quoniam est in maiori vigore scilicet quoniam est in domo sua hoc est in signo sibi conformi. Et que sint domus planetarum infra patebit. Nota anima movet corpus per hunc modum. anima primo movetur ab alio scilicet ab appetibili et sic mota movet spiritus. quibus motis ipsi movent musculos qui moti movent membra. Et sic partem quod appetibile est principale movens. Sed est dubium utrum aliquid accidens possit esse principium alicuius subiecti. Principaliter respondet Galtberus burlati super quartam sententiam quod sic. quod illud est agens quod corrumpit unum et generat aliud. aut humor notificans nunc siue dispositio siue disproportiono elementorum que corrumpit formam hominis generat formam cadaveris quod est substantia. Respondet quod humor notificans est quedam substantia non enim sumit humor pro accidente sed capit pro materia humida peccate. Ita quod accidens non corrumpit hominem sed de virtute sui subiecti. Sed quoniam dicit substantie nihil est contrarium. Dicitur quod verum est de contrarietate perfecta. Tamen bene contrarietate diminuta que sufficit ad corruptionem unius et ad alterius generationem.

In ultimo enim orbe qui motu diurno omnes speras inferiores recipit influuntur materie principaliter et radicaliter virtutes essendi et movendi. et ab orbe stellarum fixarum fetus recipit virtutem que distinguitur in esse secundum diversas figurationes et accidentia et illud convenit ei in quantum forma. Sed etiam contrahit aliam virtutem ab hoc orbe que dat esse. Et secundum diversas naturas huius orbis post speram stellatam ponit spera saturni secundum astronimos et ab illa influunt anime virtus discernendi et rationandi. Et postea iouis ab illa influunt anime magnanimitas et plures anime passionis. Et a spera martis influunt anime animositas et virtus irascibilis. et alia desideria anime. Et a sole influunt vir

tus sciendi et memorandi **A** venere motus concupiscentie et desiderij. **A** mercurio virtus gaudendi et delectandi **A** luna que est radix omnium virtutum naturalium. virtus vegetandi. Quis hec enim et plura alia ab anima procedunt. Et cum ista sequuntur ex diversis partibus corporum celestium ideo hec omnia anime attribuntur Et non solum anime. sed etiam toti composito. quia simplex non potest sustentare accidentes.

Hic ostendit quomodo anime influunt diversa accidentia a corporibus supercelestibus. Nota quod ab ultimo orbe anima capit esse in omnibus quantum est ex parte sui. Sed spera celi dat esse distinctum anime ab alijs entibus quia propter multitudinem stellarum influunt distinctum esse et distinctionem. Unde secundum hoc quod stella speralis respicit unam animam plus quam aliam ideo distinctus esse influit cuilibet anime humane. cui correspondet distincta stella. Nota saturnus est prima stella erratica et gratia sue influentie dat anime virtutem discernendi rationandi. Et dicitur saturnus quasi satur in annis per contrarium. unde cum sit frigidissimus et siccus influit carissima ipso regnante. Sed iupiter influit magnanimitatem. unde iupiter fuit quidam vir. qui expulit patrem suum a regno suo. Et dicitur quasi iuvans patrem per contrarium et illud attributum est uni planete qui magnanimus est per influentiam. ita quod puer natus eo regnante fit magnanimus. Sed in venere nascuntur luxuriosi. Sed mars est malignissimus planetarum et dat virtutem irascibilem. Sed sol est optimus planetarum influens scientiam et memoriam. vbi nati sub sole sunt felices et amabiles. Sed mercurius dicitur quasi mercatorum kyrios. id est dominus sicut enim mercator dicitur esse gaudiosus et affabilis. sic et ille planeta est benivolus gaudium et delectationem infundens. Sed luna influit virtutem vegetandi et nutriendi quia est infimus planetarum ideo immediatus agit. Item luna dicitur accidentem in simplici essentia non sustentat. Quia est quia accidentem egreditur de natura subiecti non solum magnitudine subiecti siue cause materialis. sed etiam magnitudine cause efficientis. Ideo compositum secundum unam partem est causa materialis et secundum aliam partem est causa effectiva. et ideo in simplici non est proponere. ideo simplex non est subiectum accidentium et maxime accidentium realium. quamvis essentia simplex posset esse subiectum suorum modorum essendi sicut materia prima est subiectum sue potentie que est suus modus essendi proprius et formalis. Ex hoc patet quod accidentia potentie non sunt accidentia solius anime. sed accidentia totius compositi. Sed dicunt anime sic quia insunt corpori corporaliter et principaliter.

Uinc vero ex parte corporis consimiliter notandum est. Et primo de creatione vel formatione corporis quod ex embrione creatur et formatur per effectus et

B iiij

Saturnus

Jupiter

Venus

opatiōes stellarū que planete dicunt. Primo em̄ ma-
 teria embriōnis vel hoīs generādi p̄pressa ⁊ coagu-
 lata per frigiditatē ⁊ siccitatē saturni disponitur. et
 huic materie a saturno virtus influit vegetativa et
 motus naturalis ascribit̄ et tūc patebit in tali mate-
 ria opatio aliq̄liter debita. Et ideo medici dicunt q̄
 post lapsum spermatis in matrice q̄ prim⁹ mensis in
 generatiōe et in t̄pis successiōe sc̄dm̄ exigentiā natu-
 re seminis saturno ascribit̄ quia sua frigiditate et sic-
 citate semēn constringit et consolidat.

Postq̄ autō posuit accidētia q̄ via anime mediantib⁹ corporib⁹ celesti-
 bus. cōsequenter exequit̄ de accidētib⁹ corpis. Nota frigidi est p̄stringere ⁊
 condensare vt p̄t̄ in experimento. vt si accipiat̄ olla plena aque ⁊ ponat̄ ad
 locū frigidū aqua minorat̄ sic q̄ cōp̄mit̄. Sed calidi est extēdere vt calor
 ferri facit ferrū extēdere. Itē calor in aqua buliente ip̄am extēdit ⁊ rarefa-
 cit. Sed q̄a saturnus est frigid⁹ et siccus. ideo assimilāt̄ terre. ideo materiā
 cōdensat et cōp̄mit̄. vñ⁹ Est frigidus summe saturn⁹ siccus ⁊ asper. Dubi-
 ū vtrū aliq̄s planetarū posset influere frigiditatē. Et videt̄ quod nō quis
 sc̄do celi. stella influit motū et lumen. Sed tam motus q̄ lumen calefaciūt
 ergo rē. Itē ideo q̄ oīs planeta influit calorē. Sed vnus plus alter minus.
 vñ. Saturnus et luna minime influunt calorē respectu aliorū planetarum.

Sed ex isto oritur statim dubitatio q̄d alicui p̄t̄ esse
 dubiū Vtrū saturnus regnet in cuiuslibet embriōis
 conceptiōe. Et si nō tunc mirabile est q̄d dictum est.

Hic mouet dubiū et est illud. Si dictū esset verū sequer̄ q̄ Saturnus
 semp̄ regnaret et hoc esset mirabile. cōsequētia tenet in littera. Etiam de
 se patet quia omni die sunt conceptiones puerorū.

Circa quod notandū q̄ materia prima subiecta est
 corporibus sup̄celestibus ⁊ eorum motibus ⁊ hoc est
 quod dicit p̄hs in primo metheo. q̄ omnia inferiora
 causata sunt a superiorib⁹ et ab ipsorū motib⁹ guber-

nantur. Et ideo necesse est quod ista inferiora parti-
culariter et vniuersaliter respiciant a superioribus
intelligendo de vniuersalitate corporis tocus super-
lestis. **U**tr em̄ ista inferiora respiciunt a superiorib?
q̄a nihil fit de materia elemētari nisi ex virtute supe-
riorū. Ideo dicit cōmenta. xij. metha. q̄a natura non
agit nisi gubernat a corporibus supercelestib? hoc est
ab intelligētis. Particulariter em̄ aliqd fit in istis
inferiorib? a causatione superiorū q̄a vna pars celi
apta nata est introducere talem formā determinatā
et specialē. alia vero aliā formā. Et illud totū videt̄
esse de intentione cōmētatoris primo de generatione
et corruptiōe. **U**bi vult q̄ gñatio elemētōrū z partū
ipsarū ad inuicē est ordinata et cōseruata per motus
corporum supercelestiū. et per motus elementorum
qui concurrunt generaliter ad generationem mixto-
rum. **A**ddit aut̄ cōmentator q̄ indiuidua animāciū
et planetarum sunt determinatarū causarum z sunt
determinata ad esse. Et ita tam ad esse vlt̄er q̄ par-
ticulariter inferiora a superioribus respiciunt.

Hic soluit questionē motā. et primo ponit quādā solutionē. sc̄do appli-
cat eā ad ppositū. ibi z ideo cū materia zc. **M**ota natura celestis respicit de-
terminatē elemēta q̄a in vna pte generat ignē. z in alia corrūpit aquā. sicut
videmus. q̄ signa hyemalia faciūt gñare aquā plus in septentriōe. **S**z signa
estiualia plus faciūt generare aerē vel ignē in estate. **M**ota ista d̄t corpa
similiū parciū. vñ ille ptes dicunt siles quarū q̄libet suscipit p̄ticipatiōē to-
cius. hoc intelligēdo de p̄tib? quātitatiuis sicut q̄libet pars ignis. **E**t ignis
etiā hz ptes diuersarū rationū sicut materia ignis et forma. mō generatio si-
miliū p̄tiū corporū que sunt in elemētatis regunt et determinata sunt p̄ mo

in corporibus celestibus. Idem est dicendum de planetis et individuis animalibus. Et ibi
propter quod in una parte terre homines morantur. et si essent in alia ibi poterit retine-
re vitam eorum quia si aliquod mixtum fuerit nimis calidum in regione
nimis calida illud debet poni ad regionem frigidam. ut eius calor obtemperet
et tunc illud sanitati restitueret.

Idcirco cum materia prima sit subiecta corporibus superce-
lestibus in agendo. necesse est quod capiat formam alicuius
speciei determinatam ab aliqua parte speciali celi. eo quod
non potest eam recipere a corpore celesti in communi
eo quod tale corpus respicit istam materiam vel istam for-
mam indifferenter. Nam qua ratione daret illam for-
mam. eadem daret et alias. quia omnes forme que
sunt in potentia in materia prima. in primo motore
sunt in actu. ut dicitur in communi. xij. metha. Ergo necesse
est esse aliquam determinatam partem in primo motore
primo specialiter respicientem materiam. ad huius deter-
minate forme susceptionem. Et ideo non sufficit agens
particulare physicum stante communi influentia et com-
muni actione corporum celestium. Et illud patet ex eo quod
postquam semen est decisum gerit in se vim illius a quo
est decisum. Et illa virtus gubernatur a corporibus
supercelestibus uniformiter ita quod non magis guber-
netur ab una parte celi quam ab alia. ymo hoc modo de-
strueretur in sua propria actione. Et illud est de inter-
tione a resto. secundo de generatione et corruptione. ubi dicitur. quod adveniente
sole redibunt animalia. et recedente sole animalia peri-

bunt Illud autem apparet ex intentione commenta-
toris. secūdo metha. vbi vult q materia prima pmo
non recipit omnem formam sed primo formas ele-
mentales et mediantibus istis omnes formas mixto-
rum Ille autem ordo formarum non potest esse nisi
ab aliquo specialiter materiam gubernante quantū
ad receptionem formarum.

¶ Hic autor applicat ad ppositū istam solutionē. Et primo in generali. se-
cundo in speciali. ibi et per hūc modū. Nota motor primus est duplex. qdā
est motor pmo vt ipse deus gloriosus. Et pter illū motōrē est ponere aliū
motōrē pmo p iunctū. Nū p hī ponit octo speras et nouem motōres. ideo
qā quelibet spera habet sibi ppiū motōrē. Et pter illos motōres est dare
vnū motōrē simpliciter immobilē qui nō mouet immediate. sed mediantibus
tib⁹ alijs motōrib⁹ cōiunctis Adodo lra autoris sic intelligit Dēs forme in
materia cōposite sunt de primo motōre semp simplr et in actu. vñ lincomē-
sis super quarto poste. di. q effectus pmo hz esse in suis causis. et maxime
effectiuus. sed in se hz esse virtualiter. Nota pticulare agens sub influentia
cōi pōt educere formam determinatā quia ois causa prima determinate res-
piciens aliquā formā plus influit q pater vel mater. Et ideo agēs particu-
lare nō pducit sine determinato agente. Itē lra dicit semē decisum hz vñ
illius a quo est decisum. Ex hoc dubitaret aliq vtrū semē decisum esset ani-
matū Et videt q sic. quia semen in qtu est in patre tunc est viuū vitam p-
habēs et si habz eandē materiā in matrice ibi erit viuū. Hic respondeo q se-
men fusum in matrice nō est viuū formaliter. quia nec est planta nec est aīal.
sz ē viuū vtualitē qz mediate spiritu sibi interueniēte operat vita Sz diceres
cum sit inanimatū quō pducit animā. Ddm qz mediante nutritione q est
animata mediantibus virtutib⁹ ppijs anie. Item nota penes stellas z pla-
netas spēaliter representantes specialē influentiā diuersificant hōim ymagi-
nes fm Zilbertū Et ideo qnqz cōtingit q hō cū capite vnus porci genera-
tur qā aliqua stella tunc dīatur que influit talē dispositionē. Et sic est exp-
tum q in lapide aliquo facta est ymago scorpionis vel serpentis quia aliqua
stella vel cōstellatio respicit ipsum et sibi impressit illā figurā. Et ex hoc cō-
tingit q ymages aliquorū signorū sculpte in lapidib⁹ habēt curare infir-
mitates sicut recitat Malij in centilogio phtolomei. et vidit q ymago scor-
pidis sculpta curauit lesionē factā in satellico a scorpione aīali. Et sic vides
m⁹ q qnqz aliqua corpa mortua sepulta scz hoīes centū annis vel amplius
iacent sine incineratiōe z hoc fit per naturā stellarū respicientiū illud cada-
uer qd conseruatur sine excineratiōe et cōbustione. Preterea ex hoc patz q
qnqz optimi amici sunt inimici vna causa agente pticulari et hoc accidit p
influentiā planetarū repugnantiū. quibus ipsi sunt subiecti.

Et per hunc modum manifestatur esse de saturno p-
positum. scz qz habet disponere materiam et introdu-

¶ cere talem formam. Sed q̄ saturnus sic semp dicitur regnare in embzionis conceptione sic intelligitur. q̄ suū regnare in hoc loco non sumit̄ pro aliquo alio q̄ influere talē dispositionē que ab alia pte celi non est nata influi. Et ideo si in tali hora noctis vel diei non dicatur regnare saturnus hoc est ex eo qz cessat v̄tus sua. Sed aliquis alius planetarum v̄l stella apta nata est influere talem dispositionem in materiā quam saturnus influere non potuit. qz actus actiuorū sunt in paciēte bene p̄disposito Et si aliquis quereret cur ita fit q̄ omnia tali cursu currant. Respondeo q̄ sic sunt ordinata apud deum qui primordiallyter omnia disposuit secundum ordinem sublimē et cuiuslibet virtutē propriā scdm exigentiam sue nature ministrat.

¶ *hic applicat solutionē ad p̄positum suū in speciali. Nota p̄ textū soluitur dubitatio directe in forma q̄ sic arguebat. Si primus mensis attribueret saturno. ita q̄ ille regnaret in principio sue conceptionis tūc semp regnaret saturnus. Dico saturnum regnare. intelligit̄ dupliciter. V̄nomō influētia generalī. alio mō influētia sp̄ali. nō dicit̄ q̄ saturnus regnat omni die in fluētia generalī. regimē sp̄ale saturni est q̄n fuit in domo sua et tunc habz maiorē influētia. Nota saturnus est frigidus et siccus ideo habz influere semini humidū et calidū qui sibi p̄triantur virtualiter. V̄n̄ omnis actio fit gracia contrarietatis qz simile additū alteri nō agit in ipsum. v̄n̄ agens z paciēs in principio actiōis sunt dissimilia. s̄ in fine sunt similia. qz om̄e agēs assimilāt suo passu in q̄tū pōt mediāte sua v̄tute. quia om̄e agēs naturale agit in suū cōtrariū. V̄n̄ vltimū sue potentie vt p̄tz primo celi. Nota l̄ra d̄c actus actiuorū zc. Hoc p̄tz ex signis manifestis. Est em̄ quidā piscis generalis qui vocatur scorpio. ille inficit manū piscatoris p̄ rethe et non inficit rethe quia rethe nō est dispositū ad hoc zc. Item sol calefacit aerē et nō orbēs ipsos sed inferiores se q̄uis sint ibi p̄p̄iniores. hoc p̄pter dispositiones materie. Et ideo peccauerunt dicentes q̄libet fieri ex quolibet. Hoc non valet quia primus act⁹ p̄p̄ius h̄z fieri in p̄p̄ia materia sibi disposita. Itē nota q̄ p̄p̄ie dispositiones nō corrūpūt in aduētū forme. Et ex hoc destruitur opinio que ponit postq̄ materia menstrui est disposita et q̄n hoīs forma introducitur tūc dispositiōes p̄p̄ie corrūpūt. Hoc nō valet. qz tūc dispositiōes frustra p̄cesserunt v̄n̄ dispositiōes sunt mediū recipiendi illud quod fit de po*

*quid reg
ne m̄p̄
influi*

tentia materie. Item autor in lra ostendit se esse catholicum in hoc qd ponit deū primordially sic animā disposuisse. Nō pbi mere naturaliter loquētes sic hnt dicere qd ab eterno sic deus disposuit planetas et stellas et non de nouo et ideo commentator primo celi dicit si vna stella fieret de nouo in celo totum celum periret ppter illam in ordinationem que fieret per illam stellam et oportet qd celum non moueretur.

Post hoc que dicta sunt iupiter aduenit sua gracia et virtute huic fetui qd materiam disponit ad susceptionem forme mēbrozū. et caliditate sua virtuali et causali materiam fetus pfortat et sua humiditate replet que fuerunt desiccata virtute saturni in primo mense Et sic ioui attribuitur secundus mensis.

¶ **Nota** autor exequit de alijs planetis qd tum ad formationē fetus Et videtur qd planete nō formāt sic materiā fetū. qz inter cām et effectū dicit esse proportio et sic sequeret qd embryo generatus esset ppetuus cū ipi planete sunt ppetui. Qd licet cāe pncipales remote sint ppetue tñ cāe pncipales sūt corruptibiles ideo corrumpitur fetus.

Tercio aduenit mars qui sua caliditate et siccitate format materiam. dividēs a lateribz brachia. et dividens collum a brachijs et caput format. Et huic operationi attribuitur tercius mensis.

¶ **Nota** mars est calidus et siccus et ideo ipse habz formare crura et brachia que sunt sicca. Oportet em̄ qd calor sufficiens congregat ptes terrestres siccas si debent fieri crura et brachia. **Nota** ex lra habemus qd caput formatur prius a marte qd cor a sole. Huius cā est p̄m medicos qz in capite sunt oia pncipia vite qz primo format. Sed aristoteles ponit qd cor primo format quia cor influit omnibus mēbris et habet se in corpore sicut rex in suo regno.

Quarto tpe virtus solis aduenit. formas imprimi cor creat. et anime sensitive motū dat. Et hoc est verū secundum intentionem medicorum et quorundam astronomozū Tamen secundū intentionem aristoteles. cor inter omnes partes generandas generatur primo et virtute eius omnia alia membra nascuntur Ad

De Iouis
virtute
fetu

De Virtute
Martis
fetu

De Virtute
Solis in
fetu

dunt enim quidam ad istam particulam dicentes qd
sol est radix totius virtutis vitalis Et tali operacio
ni quartus mensis ascribitur.

¶ Item philosophi ppter illu textu. ascribunt generationez hoī dicentes
Homo generat hominē et sol vt dicit pbus scdo pbicorum quia a sole vtus
radicalis dependet. Contra si sic sequeretur qd homo deberet esse celestis et
solaris creatura qz effectus ab eodem denoiatioz sumit a quo hz ēritatē Di
cendum qd sol est cā remota ideo nō sumit denoiatio in effectū a sole ergo.

*Virtus
venus
in fetu*
Quinto tpe quedā exteriorū membrorum venus sua
virtute pficit. et qdā exteriora format scz aures. na
res os z virgā virilē in masculis. et pudibunda scz
vuluā mamillas et alia mēbra in femellis. manuum
et pedum separationē facit et etiam digitorum Et
isti quintus mensis assignatur.

¶ Nota venus est beniuolus planeta z est virtualiter calid⁹ ideo pficit mē
bra exteriora. s. os aures et testiculos. Sed videtur qd testiculi debeant pmo
generari qz sunt principalia membra (sicut cor et caput) mediantibus quib⁹
se natura p̄tinuesaluat. Dicit qd testiculi nō sunt ita principalia mēbra sicut
cor et caput qz videmus testiculis ablati adhuc viuere hominem. Sed ca
pite absciso et corde ablato vltimus ibi nō esse vitam videmus.

*Virtus
mercurij
in fetu*
Sexto tpe influencia et regnatio mercurij instrumē
ta vocis format. supercilia componit. ocnlos fabri
cat. capillos crescere facit. et vngues producit. Et is
ti operationi sextus mensis attribuitur.

¶ Nota qd instrumenta vocis sunt nouem. Vñ vsus Instrumenta sunt
nouem guttur lingua pallatum. quattuor et dentes et duo labia simul.

*De hunc
virtute
in fetu*
Septimo tpe luna opatione finem imponit. repellit
enim sua humiditate angustias carnis et aurigenas
carnis superficiem replet. venus vero et mercurius
humiditatem tribuentes toti corpori nutrimentum
dant. Et isti opationi datus est septimus mensis.

¶ Item luna replet poros carnis et facit fetū esse plantū in superficie scz in cute ¶ Item si aliquis homo vel puer nasceretur in septimo mense ille moreretur qz nō esset adhuc debite formatus et consolidatus ergo zc

Postea influētia saturni cui octauus mensis ascribitur Et ille saturnus multū infrigidat et exiccat et per consequens cōstringit fetum Et ideo aliq astro-
nomi ponūt fetum gñatū in octauo mēse moribūdū vel mortuū esse vt in sequentib' māifestabit. Deinde in nono mense dñatur iupiter qui sua caliditate et hūiditate fetum letificat. Et fetus qui generatur in isto mense est fortis et bñ disposit' et lōge vite. et fortis gracia caloris. z lōge vite gñā humiditatis.

¶ Idic autor ponit vnum notabile. si homo in aliquo membro deficiēte vt pueri nascuntur vel generantur cum quattuor digitis in manu vel cum tribus hoc est ppter defectū materie. Similiter si generaretur cum sex vel septem digitis hoc esset ex abundantia materie.

St aut adhuc notandum qz membra corporis organici. xij. signis zodiaci attribuunt. Primū ergo signū toti' spere celestis. ē aries. in q' qdē signo sole exñte tēperato fit calidū z hūidū et tūc est mor' ad gñationē. Et ido mor' solis in ariete dī pncipiū vite et radix v̄tutis vitalis. p̄pterea arieti attribuit caput in hoīe et eius cōditiōes. Nam aries in celo est dignior ps celi. qz est pncipiū diuisionis spere per xij. signa. sic caput ī homīe vocat' dignior ps corporis. et ideo merito arieti assignādū est Et qz sol currens in hoc signo calidum z hūidū nature mouet z

¶

De sig
dioden
et p̄u
De Arie

ideo caput in homine dicitur principium spiritus vitalis.

¶ Postquam autor ostendit influentiam planetarum et stellarum respectu fetus. nunc patet exequi ad effectum signorum. Nota aries est calidus et humidus et correspondet veriter enim est calidus et humidus et tunc animalia maxime appetunt coitum. et tunc augmentatur calidus et humidus gratia solis exis in ariete. et maxime in viris tunc est appetitus propter hoc etiam mater ecclesia statuit ieiunium magis in illo tempore quam in alio tempore propter luxuriam illo tempore restringendam quia tunc homines stricti hyeme revertuntur ad vigorem. unde. Barce mare. februoque canes. mayo mulieres. Nota aries habet dominari super caput in quo viget omnes potentie anime pro tanto. quia ipse aries est principium vitalis operationis sic et caput in quo viget omnes potentie anime. Et ideo medici dicunt quod virtus vegetativa corporis est in capite principaliter et determinate sed in corde originaliter. Sed dubium est utrum vita magis persistat in corde quam in capite. Et videtur quod in capite. propter quod Avicenna. qui dicit quod vidit arietem ambulante corde extincto. hoc esse non potest nisi vita haberet principium de capite. Sed contra hoc est ipse Averrois in. vi. phisicorum. qui ipsum deridet dicens sic se vidisse arietem currere hinc inde absciso capite. unde Averroes. vult quod vita principaliter et originaliter sit in corde sed ex ordine in capite. Sed medici sunt multum sensuales et ideo quod videtur in capite esse sensus virtutum ideoque dicunt vitam consistere in capite principaliter. Sed non est ita. immo in corde. Sed quod dicimus ad autorem in libra qui dicit quod caput est nobilior pars corporis. Quod dicitur hoc est verum secundum apparentiam et maiorem operationem spirituum vitalium quia in eo apparent magis operationes vite quam in corde. Unde non dubito quin natura nobilior et melior pars corporis collocavit in medio corporis. Nam cor est primum vivens et ultimum moriens. non si non esset principalissimum membrum corporis.

vita magis
in corde
capite

ethauro
o sodo
iguo

ethauro quod est collum. humeri et scapule gemini attribuntur. cancro manus et brachia. leoni quidem pectus et cor. virgini stomachus et intestina. Et hoc videtur esse medietas corporis secundum cursum mediante celi vicibus pre septentrionali annotata. libra vero secundam partem corporis respicit scilicet renes et est primum principium ceterorum membrorum. Scorpio vero loca libidinis respicit tam ex parte viri quam ex parte mulieris. Sagittarius nates et ea per que natura secessum dimittit et posteriora respicit. Capricornus vero genua et alia inferiora respicit. Aquarius vero tibias respicit. Piscis vero quod est ultimum formationes pedum respicit et plantas. Et sic breviter

habitu est iudicium ex parte duodecim signorum.

N hic autor ostendit de alijs signis dicens vt patz in textu Nota littera vult in tm q luna existente in talibus signis que respiciunt illa membra vt patet in littera in illis membris nō debet fieri minutio sanguinis.

Et non opinetur aliquis illa ficta fore. nā fides hui⁹ in multis experimentis valeat inueniri. noscat ergo experimentū quibus q malū et venenosū est tangere illud mēbrum luna existente in tali signo illius membri Et causa istius est nam luna auget humiditatem quod experimur ad sensum. q si carnes recētes ponantur de nocte ad radios lune tunc generātur vermes in carnibus. Et illud non semper apparet eodē modo sed precipue in speciali statu lune.

N hic autor cōfirmat dicta sua per experimēta Nota si carnes in plenitudine lune ponentur ad radios lune tūc conuerterent in vermes et tunc magis q in alio tpe q tūc luna est multū humida Et ideo dicit autor in spēali statu lune Et hoc patz si aliq̄s vulneratus poneret ad radios lūe hoc noceret sibi qz lūa augmētāt hūiditates et sic hūiditas nimis fiet intēsa. S; si ponit ad radios solis nō est nociuū. qz radij solis faciūt hūiditatē exalere Et sic ex istis patz q sp in plenilunio mēsis maiorat hūiditas scz cerebrum medulla. et mēstruum. Et ideo tūc difficile est studē pp̄ hūiditatē cerebri nimis intēsa

Ut illud sane intelligatur aduertēdum q quattuor sunt status lune scdm albertum in tractatu de statu solis et lune Luna vō in p̄ma ei⁹ incēssione est calida et humida vsq; quo est semiplena. post hoc tunc dicitur calida et sicca quousq; fit plena deinde est frigida vsq; ad semiplena in decremento. vltimo vero est frigida vsq; soli adiungitur. Et in hoc statu maxime humectat humida putrefaciendo. ideoq; cū luna angeat in omnibus membris humiditatem

L ij

De quatuor
statibus
lune

tunc ledere membrum cum ferro est idēz q̄ graviter
vulnerare quia malū est humiditatem addere hūidi
tati. et sic per consequens augmentat̄ nocumentum.

Nunc cōfirmat dictū suū **N**ota prima quadra correspondet aeri qui est ca
lidus et humidus et qui generantur in ista quadra fiunt sanguinei **S**ecūda ē
silis igni calido et sicco et tunc in illo signo generantur colerici **T**ercia cor
respondet terre que est frigida et sicca et tunc nascuntur melācolici. **Q**uar
ta quadra corrūdet aque que est hūida et frigida. et tūc nascunt̄ flegmatici
Et scđm hoc dicunt aliqui q̄ si carnes ponerent̄ ad radios lune cū fuerit in
quarta quadra tūc citius cōverterentur in vermes q̄ in plenilunio q̄ tunc
maxime est luna humida et vigorosa. **N**ota si aliquis voluerit in quarta q̄
dra. tunc nō debet trahere sanguinem nec vulnerari in cerebro. **R**atio q̄ p̄
illam vulnerationē hūiditas augmētaret̄ nimis et ido fieret nociuū i mēbro

Sciatis atq; socij mei quibus quedam mulieres
cām rei hui⁹ occultant. viri ignorant. tñ quedam mu
lieres bene effectum cognoscunt. et plura mala ex is
to operātur **U**t cum vir est in coitu cum eis. accidit
quāq; viris magna lesio et gravis infectio ex infecti
one membri virilis per ferrum appositū p̄ eas. **P**ut
quedam mulieres v̄l meretrices docte sunt in illa ne
quicia. et in alijs similibus **E**t si phas esset dicere hic
quedam ascriberem. sed quia pprium meum creato
rē timeo iō de illis occultis ad p̄ns nihil māifestabo.

Nunc ponit quedā notabilia **N**ota q̄ quedā mulieres sunt caute z astu
te z accipiunt ferrū et apponunt vulue. et illud ferrū maxie ledit virgā viri
lem in coitu. **S**z vir nō p̄cipit p̄pter nimā delectationē et dulcedinē vulue
postea tñ sentit. ideo maxie cauendū est ne fiat coitus cū menstruosis mulie
ribus. q̄ exinde hō posset incidere lepram. et quāq; magnam infirmitatē. q̄
vene transeūt a singulis membris ad testiculos. ideo testiculis lesis cito pōt
ledi totum corpus **U**nde dicit dyasidus si mulierem menstruosam scienter
accesseris totum corpus tuum infectum erit et multum debilitaris. q̄ vix
infra mensem verum colorem et fortitudinē rehabebis. **E**t sicut liquidum
vestimentis tuis adheret sic ille fetor omnino interiora hominis corrumpit.
Dicit em̄ venerabilis ypocras de naturis hoīm. mulierē mēstruosam nō accē
cedas. q̄ ex isto fetore aer corrumpit̄. et omnia interiora hoīs cōfundunt̄.
Nota auzoz tunc dū scribendo secreta vsq; ad vltimū ne aliquis expe
tus forte malum operetur per illa secreta.

Item de quarto statu lune ꝑcipue possumꝑ effectum
declarare predictū alio experimento. qđ sumit ex eo
qđ radij lune de nocte subintrantes fenestras ꝛ pueni
entes ad caput dormientis faciunt dolorē capitis et
fluxum reumatis. et causa huius dicta est prius

Item causa huiꝑ est quia tunc luna est multū hūida. Et quia reuma cau
sat ex supfluitate hūiditatis ideo facit catharrū et quia hūiditas lune ptur
bat hūiditatem cerebri et augmētat ipm. gratia huiꝑ augmētatiōis sit fluxu
us per nares. Et si tunc illi radij inuenirent vulneratū vsqꝫ ad mortē lede
rent ipsum. ideo vulnerati preseruandi sunt a radijs lune.

De reuma
et natura

Post hoc vero ad influentias planetarum quos an
tiqui vocauerunt deos nature super homines ex par
te corporis et anime nunc reuertamur.

Postqꝫ vero autor ostēdit quō per planetas habet formari fetus. Hic
ōndit quō isti planete se hñt ad fetum ex parte anie vel corporis vel simul.
Nota planete bene dicuntꝫ dij nature. Ratio qđ natura regit ab ipsis sicut
regnum a rege. Unde totus ille mūdus cōtiguus est supioribus lationibꝫ
vt tota virtus eiꝫ inde gubernetꝫ. Sz diceret si planete sunt dij nature quid
tunc facit celū stellatū. Dicit hoc est causa vltis nature ꝛ vniformis. sed pla
nete diuersificant effectū ꝫm eorū motum. Unde planeta dicitur a planos gre
ce qđ est planum siue error latine. Nō qđ in se errent. sed qđ ex eorum motibꝫ
fiunt diuersi errores in mundo ꝛ in effectibus.

De Hie
fatur

Aturnus qui est supior obscurior ꝛ grauior
et tardior alijs ꝫfacit natū qui sub eo nascitꝫ
fuscum in colore ex parte corporis. et plenū in capil
lis nigris et duris. et caput turbidū et bñ barbatum
Et talis hō cōtinet subtile pectus et habet scissuras
in calcaneis figuraliter. et hoc scđm dispositionem
figuralē. Scđm vero aiaz natus est multum ꝫfidus
et maliciosus. iratus. tristis. et malignus vite. fetida
diligens et turbida vestimenta semp induēs. Et nō
est luxuriosus ꝛ in pluribꝫ venerē minime diligens.

Et iij

ymo naturaliter abhorret. Unde breuiter notan-
dum. q̄ secundū intentionem magistri mei in illa sci-
entia experti quicumq; natus fuerit sub saturno ha-
bet omnes malas dispositiōes corporis.

Idic autor psequit̄ intentū suū. Et diuidit̄ in septem ptes scdm̄ q̄ sepa-
tem sunt planete. Nota saturn⁹ est sup̄mus planeta ⁊ cōplet cursum suum
in triginta annis. ita q̄ redit ad idem punctū zodiaci a quo incepit. Et s̄m
ptolomeū saturn⁹ maxime distat a terra ita q̄ ad illā ptem vbi t̄git sperā
iouis hō veniret in quinq; milib⁹ annorū ⁊ in septingētis ⁊ triginta. q̄tuor
annorū et in septuaginta septē septimanis ⁊ in trib⁹ dieb⁹. supposito q̄ dies
ta hoīs esset decē miliaria. Et s̄m astro. saturn⁹ est t̄te magnitudinis q̄ est
nonagesies maior q̄ tota terre. Itē dictū est q̄ saturnus est multū tardus
in motu suo hoc debet sic intelligi q̄ in tpe lōgiori pplet cursum suū. Quā sa-
turnus est bñ tricesies maior sole q̄tū ad suū orbem. Et sicut sol pertransit
suū orbē motu p̄rio per zodiaci signa in vno anno sic saturn⁹ in triginta an-
nis. et sic mouet̄ ita velociter sicut sol. Vbi igit̄ duo hoīs ambularent vn⁹
per triginta dies ambularet triginta miliaria. alter vnū miliare. tunc alter
qui ambulat vnū miliare. ambulat citius nō tñ velocius est in motu eo
q̄ in equali tpe ptransit de spacio s̄m p̄m. vi. p̄bicoū. Itē nota littera di-
cit saturnus facit natū suū fuscum in colore. Ratio quia saturn⁹ est similis
terre quia est frigid⁹ ⁊ siccus et obscurus ⁊ niger. ⁊ virtualiter facit natum
obscurū. Itē facit natū cū pilis duris q̄a est terrestris pplexiōis ⁊ ideo in
fetu humores malos causat et grossos a quib⁹ generant̄ grossi pili. Itē
natus eius est tristis. quia melācolice pplexiōis est virtualiter. ⁊ melancoli-
ci sunt tristes quia semp̄ inclināt se ad terrā Itē natus ei⁹ est piger in in-
cessu quia ipse est grauis sicut terra ⁊ ideo difficulter mobilis. Itē ipse nō
appetit coitū q̄a siccus est et si vult appetere posset vti calidis ⁊ bñ cōditis
et humidis cibarijs. Itē ille natus semp̄ est inuidus et p̄fidus quia nul-
lū habet gaudium sed semp̄ melancolisat. Et ei⁹ somnia vt in plurimū fiūt
vera sicut videmus in fatuis qui dicunt semp̄ futura per fantasias et p̄ me-
lancolias. Et ipse semp̄ cupit sedere. in angulo solitarie. Itē nota littera
dicit q̄ ipse habet scissuras in calcaneis id est diuisiōes in pedibus circa an-
teriozem partem sicut equi Et calcanea est vna pars pedis in anteriori par-
te qua primo terram calcamus.

Iupiter vero stella regalis existens. pia dul-
cis et lucida et t̄para et p̄spera. Facit natū
optimū q̄a nato sub eo dat faciem pulcram. oculos
claros. et barbam rotundā. et figurat duos dentes
superiores magnos et equaliter diuisos. et dat hoī
mini colorem albū rubeo permixtū in facie. et facit

longos capillos. Scdm animā facit natū bonum et honestum. diligentem legem et honestatē. diligensq; vestimenta pulcra et ornata. et delectabiles saporos et odores ei placent. et erit misericors. largus. iocundus et virtuosus et verax in sermonibus.

Donit de scdo planeta qui dicitur iupiter. Quā sū astro. cōplet cursuz suū in. xij. annis ita q; sub quolibet signo morat̄ ad unū annum. Quā sū astro. iupiter multū distat a terra q̄a ad illam partem vbi est p̄pinq̄ior terre bō veniret de terra in duob; milibus annorū et in quingentis viginti sex et octo tuor septimanis et quinq; dieb;. supposito q; dieta esset decem miliaria. Et magnitudo eius est talis q; quinquagesies est maior terra. Item iupiter dicit̄ fuisse ille qui expulit patrem a regno Sic iupiter expulit operationē saturni quia sibi cōtrari⁹ est per totū vt ptz in lra q̄a sū astro. qui nascitur sub ioue pueniet ad multos honores quia facit faciē pulcrā et facies est nobilior pars corpis. vñ plus laborat in facie q̄ in alijs Et facit boiem album rubedine p̄mixtū quia ille color est pulcrior inter alios. q̄a ille color ē sanguine⁹. Item facit barbā rotūdā q̄a rotūda figura est nobilissima figura ex scdo celi. et ideo caput rotundū est diligenduz. ideo nutrices solent cōprimere et rotūdare capita puerorū. Item facit capillos lōgos quia facit natū calidū et humidū. humidū enī cū calore est causa lōgitudinis capillorū. vñ est supfluū et residuū hūiditatis que exiit per poros. Et ideo q; ui hñt lōgas barbas sunt bone cōplexiōis et qui cito barbescūt est signū bone cōplexiōnis. Item natus sub ioue est bonus scdm animā fidelis et addiscēs. coitū appetens et bene potens gratia caloris. potens in opere gracia humiditatis sufficientis. et bene capit singula que audit quia habet spiritus abiles et satis humidos. Vnde humidus bene recipit quia calidus. ideo bene delectatur. et non semper est piger.

De capillis longis longe barba

Mars cum sit intēperatus in caliditate et siccitate Ideo scdm hoc facit natū suū rubei coloris cum quadā adustione et obscuritate. sicut videtur in istis qui passi sunt a sole. et habet paruos capillos. et paruos ocnlos. et totum corpus habet curuū et grossum aliqualiter. Secundū animā vero fallax inconstans. innerecundus. irascibilis. proditor. discordias et bella seminans et superbus erit.

Hic exequit̄ de scio planeta qui dicitur mars. Nota mars mouet sub

zodiaco totaliter q̄ complet̄ cursum in duobus annis. Et distat a terra q̄ ad illam partē ubi p̄p̄inquoꝝ est terre hō veniret in quadringentis et nonaginta annis et vndecim septimanis et quattuor dieb⁹, supposito q̄ dieta hō mis esset nouem miliaria. Itē nota caliditas et siccitas sunt cause adustōis crispitudis criniū. Vnde nati sub marte habēt paucos crines cā siccitatis et habent curuos seu crispas crines gratia adustōis. Itē natus sub marte est rubei coloris cū quadā obscuritate. quia color rube⁹ causat̄ ex eo. q̄a calidū agit in humidū et cōsumendo humidū relinquit siccū. Sicut videm⁹ q̄n debent cōburi lateres q̄ ante cōbustionē nō sunt rubei sed postea p̄sumpto humido efficiunt̄ rubei. Et isti nati h̄nt paruos oculos. quia oculus est membrū in quo viget hūiditas. quia oculus est aquee nature ab extrinseco sc̄do de anīa qd̄ patet si ledit̄ exit aqua. et quia mars est siccus et calidus idō nō potest formare magnos et pulcros oculos. Itē mars inducit bella. quia exiccat cerebrū. et cor incendit et sic ira generat̄. Ira em̄ est accensio sanguinis circa cor. et ideo mars s̄m antiquos vocabat̄ deus belli. Itē est fallax. Ratio quia est siccus et calidus. et sic vt semp̄ est iracūdius. et cogitat de malo vt fallat homines et prodat. Item satis appetit coitum. quia calidus et modicum potest quia caret humiditate.

Quidē regalis stella existēs. lumē mūdi et ocul⁹ vocat⁹. Martū sub eo facit carnosū et faciem pulcrā et oculos magnos. colorē albū cū q̄da rubedine bene barbatum et longos capillos. Secundum vero animam vt quidam scribunt faciet ypocritā et malum. instum in exteriori parte apparentem. et facit homīes multum scientes sc̄dm aliquos. Sed inueni aliquos dicentes q̄ natus sub illo planeta est regularis religiosus p̄funde deuotionis sapiens. diues. diligens bonos et deprimēs malos.

Hic erequit̄ de quarto planeta qui dicit̄ sol. Vnde sol de sui natura ē planeta calidus. et ideo influit nato sub eo calore et est siccus sed tēperate. Nō diceret̄ si sol est sic⁹ sicut mars. quare nō influit eundē effectū. Vnde q̄ preter caliditatē et siccitatē sol virtualiter est hūidus et nō siccus nisi tēperate. Item sol s̄m antiquos dicebat̄ pater deoz̄ q̄a sol est p̄ncipiū vite influens esse om̄i rei ita q̄ sol p̄ ei⁹ accessum ad emisperiū nostrū influit fertilitatē et generationē. et post ei⁹ recessum videm⁹ arescere et terrā fieri aridā. Et in qlibet signo manet. xl. dies et cursum suū p̄ficit in vno anno. Et sc̄dm astro. tm̄ distat a terra q̄ ad illam p̄tem ubi p̄p̄inquoꝝ est terre hō veniret quadringentis et triginta annis. et. xxv. septimanis. et in. ij. dieb⁹ ita q̄ dieta eius esset decē miliaria. Item nota natus sub sole est ypocrita. Et dicit̄ ab

ypocritas q̄ est sub et crisis aurum quasi hñs malū sub auro. i. sub bona appare-
tia viñ. Omnis ypocrita facit enus est heremita. Item calefacit tēperate et
ideo facit natū sub eo magne sapientie quia calor saltem moderat⁹ est instru-
mentū operādi vtutes anime. quia calor facit spūs agiles et promptos. Itē
dicunt quidā natus sub sole libenter vult mitti in exilium quia amabilis est
et iocundus ideo deus prouidet sibi de omni bono. Item sol fm ptholomeū
in centilogio suo dicitur esse occies maior q̄ tota terra.

Venus est stella beniuola et facit natum pulcrū
et maxime oculis et supercilijs carnosum et me-
die stature. Scdm animā vō blādū et eloquentē mu-
sicalia diligētē. voluptatē gaudiū et coreā desiderātē.

Prosequit de quinto planeta qui dicitur venus. Vñ venus habet plura
noia. Primo dicitur venus a venerādo. quia antiqui venerabāt eā causa amo-
ris. Etā dicitur lucifer quia de mane lucē indicat qñ precedit solem. Sequen-
do de vespere dicitur vespereus q̄a vespere de nocte inducit solem sequēdo. Et
habet colorē candentē et fulgentē inter sydera. Et complet cursum suum in
tricentis triginta octo diebus. Et venus est in magnitudine sicut est vna ps
de viginti octo terre. Et fm aresto. tm̄ distat a terra q̄ ad illam partem vbi
pinquior est terre hō veniret in quinquaginta et. xv. annis. et. xix. septima-
nis et in vno die. supposito q̄ dieta hoīs essēt decem miliaria. Nota venus ē
calidus et humidus vtualiter. Et facit natū luxuriosus et pulcrum quia
gracia caloris facit natū appetere. et gracia humiditatis facit ipsū posse in
opere. Item facit natū diligere musicalia. quia musica est utilis p̄ cantanti-
bus et ipsis amatorib⁹. Item nota supposito q̄ venus et saturnus veniret
fm oppositū tunc natus illo tpe non esset om̄ino malus nec om̄ino bonus
sed medio modo se haberet q̄a bonitas veneris retardat maliciam saturni
quantū potest et sic facit ibi medium.

Mercurius quem astronomi. solem assequi asse-
runt et ex radijs contrahi. facit natū cum cor-
pore gracili satis parue persone et barbe pulcre et
rare. scdm animam erit sapiens et subtilis. p̄biam di-
ligens et studium boni moris et perfecti sermonis
et ille multos acquirit amicos. et tamen non multuz
fortunatus. in eo bona consilia vigent. verax et nulli-
us perfidie expers modulationibus et non conscius
id est socius in malo.

Nunc exequit de sexto planeta qui dicitur mercurius. Nota mercurius scdm

per graditur cum sole et nunq̄ ab eo distat amplius q̄. xxx. gradibus colo-
rem h̄z radientē. raro p̄pter vicinitatez solis videt̄. sed tñ in meridie medi⁹
ante speculo videt̄. Et d̄: mercuri⁹ q̄si mercator kyrios. id est dñs q̄a merca-
tores indigēt eloquētia. vñ mercurius d̄: deus eloquentie. Et cōplet cursum
suū in tricētis. xxx. octo dieb⁹. ita q̄ modicū min⁹ q̄ p̄ annū. Et q̄ritas mer-
curij est sicut vna ps de viginti duobus mille partibus terre. ideo est stella
parua. Et littera dicit q̄ mercuri⁹ contrahitur a radijs solis. Ratio quia cō-
tinue mouet̄ sub sole. Et p̄pter radios solis videri nō potest quia lumē ma-
gis obfuscat minus. Item natus ille diligit p̄biam qui facit natum subtile
scdm animā ideo diligit subtilia.

Vna cū sit velociores motus. facit natū vaga-
bundum veruz sermōe. nullius seruicij. et facit
iocundum. et mediocris stature. et habet oculos in-
equales scilicet vnum maiorem reliquo.

Exequitur de vna planeta qui dicitur luna. Nota septimo et vltimo q̄
luna est velocissimi motus. ideo nat⁹ est vagus et non pōt durari in aliq̄
officio vel seruicio. Et q̄ luna est velocissimi motus p̄t̄ q̄a q̄to planeta est
inferior tanto cicius mouet̄. vnde luna cōplet cursum suū in .xxvij. diebus
et. viij. horis. Et p̄m astro. tñ distat a terra q̄ ad illam partem vbi p̄pinq̄
or est terre sez ad cōcauū orbis lune hō veniret in. xij. annis ⁊ lviij. septima-
nis et in. iij. diebus. supposito q̄ eius dieta esset decē miliaria. Nota luna ha-
bet lumē a sole. et q̄n currit cū sole. tñ h̄z vigorem ⁊ vim et in nouilunio et
in quolibet mense anni cōplet cursum suū p̄. xij. signa. Et in luna videmus
maculā ⁊ cābuius est p̄ cōmētato. ij. celi. q̄ luna est corp⁹ rotundū ⁊ raz. in
medio densum ex nubib⁹. et ideo in medio p̄pter raritatē non pōt reuerberare
lumē solis et sic penetrat ipsum in medio et per hoc patet obscuritas.

Et sciendū q̄ om̄es stelle et alie p̄tes corporis supceles-
tis illa officia diuinit⁹ ip̄a exequūt̄. ⁊ sp̄ sic agūt et sic
nūq̄ impediunt̄ q̄tū est ex p̄te earū. Et ideo si phas
est dicere p̄m ea q̄ dicta sūt oīa inferiora a supiorib⁹
regunt̄. Et ideo illa que diuino sacrificio et bestiali
ymolatione et alia q̄ in mūdo fiūt nō p̄nt remoueri
ab actiōe corporum supcelestiū dantiū vitā ⁊ mortē.

Hic autor ponit vnū notabile. q̄ prius dictū est q̄ natus sub diuersis pla-
netis diuersimode regit̄ et producit̄. Diceret aliqs quō vel quare sunt stelle
sic ordinate. R̄ndet̄ q̄ per naturā diuinā talis ordinatio facta est. deus em̄
sic ordinavit om̄ia planetarū. et illud patet. xij. metha. Et autor vult q̄ p̄
ieiunium et sacrificium bestiarum non potest remoueri cursus planetarum.
Illud probatur quia motus celi est semper vniformis et regularis. vij. phis

eorum et semper inuariabilia sicut ergo deus instituit ab eterno ita ineter-
nū permanebit Sed contra sapiens dominabitur astris sicut theologos hoc
nō esset nisi cursus planetarum et effectus impediri possent. *Infidetur q̄ sa-
piens sic dominabitur astris qm̄ videret aliquem effectum saturni de necessi-
tate vt frigiditatē tunc posset se cauere a nocumento, sed non pōt impedire
eorū effectū simpliciter qm̄ ita semper agunt Et autor loquit̄ naturaliter
cū dicit q̄ per sacrificia nō pōt remoueri effectus planetarum quia theolo-
gus tenet ibi oppositam partem quia omnia sunt in potentia dei, et de-
agat libere et sepe exaudit preces cristifidelium.*

Ex istis verbis sic forte aliquis crederet me sic cade-
re in duplici peccato. primo quidem quia statim vi-
sa superficie verborum concluderet ex eis verbaliter
omnia de necessitate venire Secūdo q̄ me occultorem
cristiane fidei vellet dicere. et necessarium de istis
narratum sit planetis.

*Ad hoc respondet cuidā questionē q̄ aliquis posset contradicere autori. Ex
dictis nāq̄ p̄t̄ q̄ omnia ex necessitate veniūt q̄ eueniūt iuxta cursū plane-
tarū et ille nō pōt impediri sicut autorē. *Quā omnia bene eueniūt ex necessitate
conditionata sed nō absoluta Hoc sic declarat quia quilibet effectus de necessi-
tate euenit stantibus suis causis necessariis et in fallibilibus vt dicit aristoteles. q̄.
postea, sed quia materia quāq̄ est indisposita, ideo eorū effectus impediuntur
per accidēs. Et sic supposito q̄ virtus planetarū in tali signo inducat mor-
tem tñ ad huc hō p̄ remedia pōt conseruari et sic materia non est disposita
seu apta ad talem effectū Ex illo p̄t̄ error illoꝝ q̄ dicit omnia euenire de ne-
cessitate constellationis.**

QUANTUM autem ea que dicta sunt Incidiori lumine cog-
noscantur et quō aliqui plures fetus fiūt in ma-
trice et plures pueri nascuntur sicut duo gemelli.
oportunum est modicum trāsgredi ab hōis genera-
tione et videndum est de generatione animalium imper-
factorum. que non ex semine sed putrefactione gene-
rantur Juxta quō notandum q̄ illa animalia imperfecta
sicut musce et similia nō sp̄ eodē mō generantur sicut
perfecta animalia. q̄ per decisionē seminis non generatur

*An omnia q̄
necessitate
eueniūt*

*De animal
imperfecto
generatio*

sed ex putrefactis vt patet quarto methaphisice.

¶ Capitulum tertium in quo autor agit de formatione fetus in vtero. Et pmo facit digressionē a proposito. Secdo regredit ad ppositū ibi rsideam⁹ ⁊ dicamus. Nota q musce ⁊ aranee sunt animalia imperfecta. ⁊ nō sunt de pfectione vniuersi sed tñ nō omnino frustra. ideo quia natura ipa ordinauit vt malos hūiores absorbeāt et vt eo melius hoīes a malis hūioribus pseruentur.

eadē
ia ex se
sū semine
nāt

Utrum aut animalia eadem ex semine vel sine semine generantur Dubitatio est apud plures. Opinio enim

Auicenne ca. et libro de diluuijs est. q eadem animalia ex semine et sine semine generantur Et hoc declarat

quia diluuiū fieri potest adhuc vniuersale. et in tali diluuiio corrumpentur omnes viuētes. corruptis aut

omnibus viuētib⁹ fierent influentie in cadauera mortuorum que putrefacta sunt. et tunc ex virtute

celi generabuntur eadē que prius fuerunt. ita q vnū generatur ex putrefactis et aliud per decisionē semis

generabit sibi simile ī specie. Et declarat possibilitatem huius ad sensum dicens Capiantur capilli mu-

lieris menstruose et ponantur sub terra pingui vbi jacuit fumus tpe hyemali. tñ in vere siue estate. va-

lescente calore solis generatur serpens longus ⁊ fortis. ille vltra generabit sibi similem in specie per de-

cisionem seminis Et illud idem declarat in mure qz tpe suo quidaz mus erat factus ex putrefactiōe ⁊ ille

vltra sibi generauit siles ī spē ex semine. Plures rōes possunt adduci. sed sufficit qd dictū est. qā longum

esset omnia incidentia ad illam materiam enarrare.

et ut possi
bitate de
mure
museum
dicit

de libula
ntione de
de mure

fimo

Nunc mouet dubium et hoc sic q̄ ponit opinionē Zlucen. et rōnes eius. se-
cundo reprobat illam ibi breuiter ad illā rē. Nota auicenna posuit datorez
formarū vt ptz per cōmenta. xij. metha. z. iij. Et ideo ip̄e vltra posuit q̄ v̄-
tus diuina mediante motu planetarū possit infundere formas. et dare esse.
et tunc vltra ex putrefactiōe rebus generatis illa. vltra generant sibi filia
Sicut etiā posuit si virt⁹ solis in terra pducit plantā q̄ illa vltra mediante
fructu et semine possit pducere aliā plantam. Nota q̄ crines mulierū mē-
struosarum sunt multū humidi et grossi et venenosi. et ideo si isti ponantur
sub pingui terra in hyeme tunc generabunt hūositates et venenositates p
virtutem solis et possunt verti in serpētes. z sic dicitur qz basilisc⁹ fiat artifi-
cialiter in fimo ex ouo. Vnde sim⁹ est terra pinguis arphinata humiditate
repleta. et ideo facit aliquid fructificare. vñ in terra arida et sicca illud nō
habet veritatem Item in hyeme cū finus ab intra est humidus et calidus
sufficenter. qz frigus circūstans nō pmittit calorē innatā exalare et recede-
re Nota mus qui generatur ex putredine terre est grossior alio mure qui
generatur per decissionem seminis et ille habet caudam maiorem et est mlti-
tū venenosus. quia materia fuit putrida valde ex qua est productus. Item
auicenna posuit quendam vitulum cecidisse de celo quē dixit generatū fuis-
se in aere ex putrefactione.

Breuiter ad illam opinionē dicendū est quod nō est
vera. et ratio quia scdm phm. viij. phicorū sicut ali-
quis hz ppriam materiā sic pprium habet agens quia
tali materie est talis forma. qz alius est act⁹ materie z
alius est actus forme vt dz. viij. metha. et tñ illa anīa
lia hñt diuersas formas et materias z per pñs diuer-
sa agētia et generantia habebūt Intētio em̄ phi. viij
phi. q̄ eadem aīalia saltem fm speciem possunt fieri
ex semine z sine semine. sicut sanitas qñqz fit ab arte
et qñqz a natura. Sz in hoc differt ab Auicenna qui
ait q̄ nunq̄ animalia perfecta sine semine fiant. secun-
dam autē phm hoc nō est veruz. Differt etiam ab eo
quia scdm doctrinā phi. p̄rio metheo. Diluuiū vltē ē
impossibile apud naturam fieri. tā p ignē q̄ p aquā
huius rōnem dicit albertus quia diluuiū fit ex cōstel

D

Inyba
opinio
auicenna
autōritas
aristotelis

Diluuiū
vltē
aut p̄ ignē
aut p̄ aquā

latione humectare. ideo si constellation humectans respicit unam partem terre tunc alia opposita terre respicit aliam partem scilicet constellation desiccans. et quoniam una humectat in una parte tantum alia desiccatur in alia parte. ideo impossibile est quod dicit Avicenna

¶ Hic autor improbat Avicennas vel opinionem Avicennae. et non rationem commentatoris probando quod generatum ex semine et sine semine differunt specie sic quod agens est diversum et recipiens diversum et tunc receptum erit diversum scilicet in propagatis et a putredine generatis sic est. quod materia est alia scilicet semen et putredo. Item agentia sunt duplicia sicut virtus solis et stellarum cum calore incorporato in putrefactis ab una parte. Et agentia quibus semina descendunt ab alia parte scilicet in propagatis sic illi duo mores differunt specie. Et si serpens fit et generatur a crinibus et ultra alius generatur per decisionem seminis illi differunt specie. **¶** Nota impossibile est fieri diluuium uniuersale quia planetae non possunt sic concurrere sed bene fit diluuium particulare. ut si omnes planetae concurrerent in hoc frigido signo piscium quia illud signum est summe frigidum ideo contingere posset diluuium tamen generaretur in una regione quam illud signum respicit et sic non potest fieri nisi miraculose. Legit enim quod factum fuit diluuium uniuersale propter malitiam hominum. de illo hic nihil ad propositum cum naturaliter loquamur. Ex dictis nota per experientiam videmus nos quod tempore hyemali in una regione plus generatur de aqua. et in alia regione opposita ubi est aestas plus generatur de aere et igne secundum cursum planetarum.

*Fenu put
phicm*

*posuit
subm*

*oponit
fichd ph*

¶ Respondeamus et dicamus quod quedam sine semine generantur. Et causam huius generationis reddit philosophus in metaphysica. di. calor disgregans. corpus mixtum facit per hoc quod subtile extrahit et relinquit grossum. Et non est absolute calor. sed est virtus constellationis et celestis. Et philosophi intentio est quod materia ex qua anima sine semine nascitur est aliqua humiditas subtilis in qua quidem calor naturalis sepe agit ex parte celi. qui dum proportionatus est materie. in quam quidem materiam forma talis animalis debet introduci hanc humiditatem calorem celestis iam dicitur segregat a quolibet parte grossi terrestri

Et fm intentionē phi. viij. metha. hec generatio ē vni
uoca saltē virtualiter nō aut formaliter Per hoc solui
tur dubitacio quā quidā faciūt dicētes omne qd ge
nerat vniuoce ex sibi sile generat in specie. Verum est
virtualiter Circa hoc notandū q ex eadem materia
plura animalia imperfecta nascuntur vt ex stercore equi
nascuntur musce vespes et plura consimilia diuerse
speciei et diuersi coloris et figure generantur.

hic soluit dubitationē et rñdet scdm intentionē suam. Nota fm 21°
bertum talis est modus generatiōis animalium ex putredine q calor solis quōq
pretendit vsq ad materiaz putridā tūc extrahit humidū subtile ab illa ma
teria et generant quedā pellicule exterius ita q calor interior non pmittit
exire et tunc virtute solis ille calor qui est in materia putrida petit exituz z
impedit et ex tali motu sursum et deorsum generat quidā spūs pulsans me
diāte quo spiritu vita pducit in tali materia Et si querit vtrum ille spūs
pulsans sit suba vel accidēs. Dm est q est substantia quia mediante vtute
formatiua ille spiritus agit et quia agens nō nisi mediāte tali virtute sub
stantiā pducit ideo necesse est illū spiritū esse substantiam. et ille spiritus ē
corpus subtile generatū ex subtiliori parte materie putredinis Sed dubita
tur vtrum ille spiritus sit animatus vel inanimatus Et est dicendum q il
le spiritus non est formaliter animatus sed virtualiter quia educit ani
mā viuere effectiue de illa materia putredinali Et ideo dicit auicen. in rñ.
metha. in illa digressionē vbi improbat Auerroim platonē z theomistū q
ex putredine generant rane. Sed autor dicit calor solis attrahit humidū a
putredine. Probo per experientia. accipio vnū murem putredinalem et po
nā in locū vbi sunt radij solares in vigore. inuenio q calor solis facit exala
re totam materiā muris ita q ibi nihil remanet nisi pellis. Nota generatō
septimo metha. diuidit qā quedā vniuoca quedā equiuoca Equiuoca est
quando formaliter generans et genitū differunt specie vt si generatur mus
de terra zc. Vniuoca est quando generans et genitū cōueniunt in specie. vt
homo generat hoīem vel equus equum Et ex illo soluntur dictum phi. viij.
metha. qñ dō omne qd fit a simili suo. in specie fit. verū est de generatione vni
uoca sed non equiuoca. Nota animalia generata ex putredine nō semp ha
bent eundē colorē speciem vel figuram. Ratio quia ista animalia differūt spe
cie. mō quecūq differunt specie etiam dicunt differre figura et in colore na
turali quia ista consequuntur formam.

Causa aut diuersitatis illozū animalium est diuisio semi
nis in matrice et illud est verū pncipaliter in animalib
b^o pfectis Et est norandū q in matrice mulieris plu
res sūt cellule. qñ tūc semē decisū a patre sic colligit.

D ij

In talibus
generatio
fit vniuoca

Infertur

Animalium quod
generatur ex
putredine

Aut talis spiritus
sit substantia
accidēs

Exponitur
in eadem
murem
generatur
duplex vniuoca
et equiuoca

De Cellulis
in matrice
mulieris
vbi

q̄ in vnaquaq; cellula matricis semen sic recipit tūc
est modus generatiōis pluriū fetuū z ille mod⁹ gene
rationis respectu aīalium impfectozū accipit sile ita
q̄ inest aliquid loco matricis et aliqd loco semis Et
ideo talis humiditas diuidit̄ per loca educiōis fet⁹
in putrefactis et ideo mltiplicantur talia aīalia Et
causa similitudinis talium aīalium est similitudo humidi
educti de corpe in pres homogenias. Et diuersitas
speciei talium aīalium sumitur per oppositum scilicet
per humidum eductum in partes entrogenias

¶ Hic autor insert cām q̄re aliqñ plures pueri nascunt̄. Vnde plures sunt
cause pluriū fetuū particularium. Prima est diuisio seminis in cellulas z non
est sufficiens qz exptū est p obstetrices qz semel vna dñā peperit massā carneā
cōtinentē septuaginta figuras hoīm. mō certū est qz nō sunt tot cellule ma
triciis. Secunda causa est abundantia seminis et tunc diuiditur et spargit̄
et fiunt plures fetus. Tercia causa est qz qñ mulieres in coitu nimis mouēt
se et circumdispargit̄ semen et fiunt plures fetus.

¶ Q̄ aut̄ quedam aīalia gnata sūt lōga et stricta et q̄
dā breuia. hoc ē ex diuersitate cōplexiōis. qz ex cole
rico calido et sicco generat̄ corpus longū strictum et
gracile. eo qz calor in eo multū extendit̄ Et flegmati
co frigido et hūido generatur animal breue et latū
qz hūoz aque⁹ est multū dilatabilis et frigiditas nō
multum extendit ipsum. Sed ex sanguineo calido et
humido generat̄ aīal mediū inter longū z breue pp̄
calidū et hūidum tpatum Sz ex melancolico genera
tur animal strictū et breue qz frigiditas non permit
tit ipsum extendi z siccitas nō pmittit ipsū dilatari.

¶ Hic autor insert cām q̄re aliqñ plures pueri nascunt̄. Vnde plures sunt
cause pluriū fetuū particularium. Prima est diuisio seminis in cellulas z non
est sufficiens qz exptū est p obstetrices qz semel vna dñā peperit massā carneā
cōtinentē septuaginta figuras hoīm. mō certū est qz nō sunt tot cellule ma
triciis. Secunda causa est abundantia seminis et tunc diuiditur et spargit̄
et fiunt plures fetus. Tercia causa est qz qñ mulieres in coitu nimis mouēt
se et circumdispargit̄ semen et fiunt plures fetus.

Ex colerico autē accidētali et adusto generat animal
longū et valde gracile quā feruor caloris eius multū
extenditur et siccitas mediata attenuat. Et est notā
dum quod colericus est crocei coloris vt frequētius. et
sanguineus rubei coloris. et flegmaticus albi coloris.
et quorū natura p̄mixta fuerit horū et q̄litas et color
necessarius p̄mixtus erit. Sic ergo in hoc capitulo ha
bemus modū ḡnatiōis animalium imperfectorū et quō plu
res fetus sūt fiunt. t̄m̄ in perfectis quā in imperfectis. et
quare aliquod animal est longū et aliquod breue.

Hic autor ostendit causam quare quedā animalia generata sunt longa
et breuia et satis patet in textu. Nota nullus hō est qui sit purus colericus
vel flegmaticus et cetera. sed oēs mixti. Sed vnus bene plus habet de sang
uine quā alter quia nullū est animal in quo elemēta equaliter dominant. vt pa
bat Zuerro. primo celi quia si hoc esset verum vbiq; poneretur com
misceretur quod est impossibile.

Nunc autē ad superius dicta de generatione et for
matione embriōis in vtero materno sermonem no
strū conuertamus. et de modo exitus dicamus. Et pri
mo videndū est quō iste tres potentie anime. scz ve
getatiua. sensitua et intellectiua veniunt ad materiā
fetus. sine quo ordine. Intra quod notandū quod illud
est alterius negocij quā presens materia requirit quia
respicit scientiā libri de animalibus tamē aliquan
tum de ipso breuiter tangamus aliquid.

Hoc est capitulum quartū et est de creatiōe fetus. Et primo premitit que
dam necessaria. Vnde dicit littera quo ordine. quia inter istas potētias est
ordo perfectiōis et cōmunitatis. Et ideo dicit comēta. primo metha. in de
erroribus quod primo respiciunt et accipiunt forme vniuersales et postea mi
nus vniuersales vsq; ad determinabiles. ergo semper est ordo.

D iij

*De coloribus
fetus
et alijs
placuit*

*Capitulum
quartum
de fetu
creatu*

An
geth
naise
tium
collectum

Sperma vero collectum in matrice mulieris aug-
mentatur statim quā infusum est ei et quā matrix est
bene clausa. sed alimentū est a potentia vegetativa
quia spermate deciso a patre vel a generāte. dimissa
est ista potentia vegetabilis. Et hoc patet. ij. de anima
Quia potentie vegetatiē sunt duo opa scz generare
et alimento vti. quia planta generat plātam. animal
vero animal. vnde videtur qd ab illa anima fluat
virtus generativa. postea vero tēpore subsequēti fm
exigentia nature superaddit materie anima sensibilis
et postea anima illi? speciei vel illi?. Et ille virtutes
scz vegetativa et sensitiva distinguunt per opatiōes
que vltra differunt p obiecta. et nō differunt ille due po-
tentie scz vegetativa et sensitiva ita qd sint due essentie
distincte. est em̄ vna et eadē essentia quā nō eodē mō
et hoc dicit philosophus. xvi. de animalibus. embrio primo vivit
vita plante. scdo vita animalis. tercio vita hui? spēi vel
illius. Etia addit in hoīe virtus intellectiva q nō ge-
nerat a materia. sed a celo. et est de foris infusa. vnde
est finis et pfectio oīm formarū existentium inferioris.
Id consuevit apud medicos dici q prima vita est la-
tens et occulta. media apparens et manifesta. vltima
vero excellens et gloriosa. A priā est sensus natura-
lis. a scda sensus animalis a quo sensus visus audi-

tus rē. a terciā vero est sensus spūalis a quo interp̄-
catio. discretio. p̄scrutatio et sic de alijs.

Hic autor ostēdit intentū suū ostendēdo quōd iste tres potentie veniūt
ad materiā. Nota spūs et semen viri est quōdāmodo vitalis q̄a viuit vita hoīs
et q̄n istud recipit in matricē viuā et calidā tunc operat̄ in semie mulieris
Et virtus generatiua p̄mo generat pelliculā secundūā cui semen inuoluit̄
et sic cōtinue se mouet ad semē mulieris et penetrat in materiā longā latā
et p̄fundā. Et incipit ibi vtus formatiua generare spūs pulsantes et pulsa-
tiles et in eo q̄ generat illos spūs pulsantes facit materiā viuā et format ve-
nas et neruos in quibus currūt illi spūs. vñ spūs et vene pulsatiles vel sal-
tē p̄porcionabiles eis inueniunt̄ in arborib⁹ et plātis Et nūc materiā sic vi-
uente vita spiritūū qui vegetant illā materiā tūc aīa sensitīua recipit in illa
materiā. et tunc in hoīe materiā stante sub aīa cogitatiua q̄ est vltima for-
ma materialis per virtutē dei et celi. intellectus infundit̄ et introducit̄. *De*
loquēdo tam p̄hysice q̄ theologice intellectus nō educit̄ de potētia materie
q̄a intellectus nec est corpus nec vtus in corpore p̄ cōmentatorē. iij. de anīa
comento. v. et. iij. Sed theologice loquendo tūc anīa est forma substan-
cialis corpis hūani dans sibi esse substancialē. Sed auerrois ponit q̄ intel-
lectus copulat̄ nobis solū a generatione et p̄ copulationē fantasmaticā sicut
nauta nauī p̄ nauigationē. et ponit q̄ sit vna in hoībus oīb⁹ Et ille ar-
ticulus est ab ecclīa cōdemnatus qui em̄ hoc credūt saluari nō p̄nt. et per
hoc tenēt potentissime aristotelē esse cōdēnatū q̄ in illa opiniōe videt̄ mor-
tuus fuisse ita q̄ ad minus dubitauit sic q̄ nō firme credidit quemlibet ho-
minē habere distinctū intellectū a deo creatū sicut videt̄ in. iij. et. ij. de anīa.
Nota illa forma d̄r educi de materiā que extendit̄ extensione materie ita q̄
tota est in toto et pars in pte extēsiua vt aīa sensitīua in corpore pedali est pe-
dalis et in semipedali semipedalis licet sit tota in toto vtualiter. Nota au-
tor videt̄ poni illud quod potentia vegetatiua sit p̄ aliquo tpe in materiā
p̄ quo nō est sensitīua illud est verū māifeste. ita q̄ p̄ri⁹ māifestant̄ opa hui⁹
potentie q̄ prius apparet fetū nutriri et augmētari anteq̄ sciat et moueat

Tēpus vō egressus ab vtero materno vt frequētī⁹
est in. ix. mēse. quibusdā tū in. viij. quibusdā in. x. et qui-
busdā in. xi. et nō vltra Quedā vero ml̄ieres solēt pa-
rere in scdo mense et abortiue. i. naturā hoīs nō pdu-
cunt sed aliq̄ materiā carneā vel lacteā. Illud autē
accidit eis p̄pter plura vt p̄tz q̄a materiā mēstruorū
corrupta est vel p̄ nimīū motū per quē rumpit̄ ma-
trix vel p̄pter alia mala Et ideo meretrices et docte
mulieres vel helene in hac arte q̄n sentiūt se impreg-
vatas mouent se de loco ad locū. de villa ad villā. et

De Virtu-
gūstian

De Intellectu

De Virtu-
gūstian

De forma
educit̄
materia

De egra
su fetu
et abo-
rtiuo

ducunt coreas et multa alia mala. et ut frequēti⁹ mul-
tū coeunt. et luctant^r cū viris. q̄ per motū liberentur
a conceptiōe. et cupiūt coitū ut p̄ delectationem obli-
uiscant^r dolorem qui generat^r ex destructione fetus.

confut
Die autōz exequit^r intentū suū de egressu fetus. Nota oīs fetus q̄ egre-
dit^r in nono mense ut sepi⁹ euenit. ille fetus est bñ maturus et satis fortis q̄
nōuus mensis correspondet ioui. Jupiter autem est beniuolus planeta sc̄z
calidus et humidus ideo est ministrator et nuncius vite. vita autē consistit
in calido et humido. Item autōz dicit q̄nq̄ in vndecimo mēse fit egressus et
illud nō est verū. sed mulieres decipiuntur in computatōe q̄a q̄nq̄ p̄cipit
vnā massam semis et post aliā quindēnā impregnant^r et tunc putāt se p̄cepisse
prius. vñ illa massa prius cōcepta eicit^r et emittit^r tpe vere p̄ceptiōis. Nota
q̄n puer primo egredit^r tūc ponit digitū ad os ex sue nature exigētia. Itē q̄a
puer exit de matrice tanq̄ de balneo calido et tūc veniēs ad aerē sentit fri-
gus. ideo ponit digitū ad os calidū. Item q̄n nascit^r tunc sonat q̄a patit^r ab
aere frigido. Et si facit clamorem in ventre signū est q̄ nō exiet viuus quia
aliunde non faceret clamorem nisi a quadā lesione.

*de fetu
sione
tonitru
fulmine*
Est autē notandū q̄ inuenes mulieres ex timore et ex
ictu tonitruī sepe de p̄tu indisponunt^r curis q̄ fet⁹ vi-
tam habens morit^r. et si vitam nō habuerit possibile
esset q̄ semen motu naturali a forma hoīs destitue-
ret. Causa autē huius primo accidit ex p̄te timoris a
quo totum corpus immutatur et disponit^r ad egritu-
dinem et per eius aduentū fetus leditur. et extingui-
tur. Secūdo ex parte fulminis quod penetrat vsq̄ ad
interiora et eam destruit et cōbustionē facit et tamē
nullū signum adustionis extra apparet p̄pter vapo-
ris illius subtilitatem. Et est etiā vapor ille fortissi-
mus qui etiā q̄nq̄ interficit hominem eo q̄ penetrat
ad membra vitalia interiora. et p̄pter subtilitates nō
apparet adustio eo q̄ magis ledit ictu q̄ calore.

Et tunc frequentius scdm dispositionem naturalem
interiorem vbi fetus inuenit dispositus et tunc con-
sumit totum humidū radicale et complexionale fet⁹
et tūc fetus extinguitur. Et est sciendū q̄ illa nō sunt
ficta quia sicut recitat albertus de operatiōe et effe-
ctu fulminis q̄ in ictu tonitruū qñq; videtur cōburi
calcens pede illeso et econuerso. et qñq; pili iuxta lo-
ca libidinis membris illesis. et q̄ ictus fulminis per-
tingit ad interiora p̄ hñc modū quē dixi. Fides hui⁹
est. qz venenosus serpens percussus a fulmine per pau-
cos dies vermiculat et putrescit. et est serpens a quo
colliū venenū per huiusmōi impressionē. Itē signum
fidei est doleū percussū cui⁹ vinū stetit p̄ aliqđ t̄pus nō
ereūdo. de his autē supfluum est hic determinare.

¶ Hic autor ponit quedā notabilia. Et nota q̄ tonitrus qñq; ex calore so-
lis fit scz qñ exalatiōes calide recipiunt inter nubes et ibi p̄ frigidū nubis exagi-
tant tunc scindit nubē. et ex tali forti motu fit incēsiō illaz exalationū et p̄
cōsequēs concussio ideo illi peccāt qui dicunt q̄ fiant in tertia regiōe aeris
quia fit infra nubes. Et duo sunt motus tonitruū scz ictus et fulmen. modo
ictus ille qñq; scindit arbores et ille est sonus et ille non scindit sed ictus scz
fulmen nō qz ē valde subtile quia generat̄ ex exalatione subtili et calido et il-
lud fulmen sepe cōburit calcēū pede illeso. Ratio q̄a qñq; fulmen ita cito re-
cedit q̄ pedes nō tangit. Et qñq; cōburit pedem calceo manente illeso. Ratio
quia calceus est substātia porosa sicut oīs pellis ideo fulmen transit per
oēs poros calcei et inuenit pedē resistentē ideo illū comburit.

Sed de hīs q̄ dicta sunt intēdo quedā dubia moues
re quozū solutiōes et determinatiōes vobis p̄mitto.

¶ Prīmū est utrū possibile sit in illo tempore qñ vir ē
in coitu si effect⁹ fulminis per omnē motū fuerit. se-
men receptū hora eiectionis posset recipere aliqđ no-
uā impressionem per quam disponatur ad aliquod

*Dubia
quedā*

aliud q̄ sua natura particularis intendat

¶ Hic autor mouet quedā dubia et primū dubiū sic soluitur Et dicit q̄ fulmen in hora eiectiōis seminis potest impedire semen a forma q̄ agens particulare intendit quia possibile ē q̄ fulmen faciat materiā venenosā et sic facit ipsam ineptam ad generationem hominis. ita q̄ ex illa materia generantur bufoes et alij vermes. et sic patet solutio primi dubij

Secundū dubiū vtrum in hora eiectiōis a planetis posset prohiberi ab ipso fulmine et pono tetigisse materiam seminis ex parte patris et matris.

¶ Hic mouet scđm dubiū Et potest sic solui q̄ vtutes planetarū possent impediri a fulmine. ideo q̄ planete quidā influunt vitam et esse tale hoc fulmen destruit Alterius dubitat quare hoc potius fit in principio eiectiōis seminis q̄ tpe cōsequēti Dicendū q̄ tpe eiectiōis tunc semen est adhuc tenue et cito potest impediri. Scđo dubitat quare dicitur est q̄ superiora nō possunt impediri quia semp agunt naturaliter. Dicitur q̄ bene possunt impediri in illis que sequuntur opera prima illorum.

Tercium dubium vtrū per ictum fulminis tangentem materiam vtrāq̄. posset influere semini virtutem per quam procedit ad formam masculi. ita tamen q̄ materia prius disposita fuerat ad femelle formam vel dispositionē et eōuerso.

¶ Adouet terciū dubiū Et soluitur sic si materia esset disposita ad formam femelle tunc per ictum fulminis in masculū disponi posset Et etiā q̄ possibile q̄ per ictū fulminis insereretur aliqua vtus per q̄ semen viri esset vigorosius semine mulieris et eōuerso. ideo potest hoc posset et ille solutioes sūt probabiles Et vult autor dicēdo q̄ illa dubia sūt mltū occulta. ideo in lra nō soluit ea

Nunc autē videamus et dicamus de fetu in quo mense habeat egressum. In octauo enim mense raro vinit Ratio quia omnis fetus naturaliter tendit ad ortum in. viij. mense et incipit laborare ad egressum et ideo cum in septimo mense laborauit tūc debilitat⁹ ē ergo si in octauo mense exeat non diu vinit. Si vero in nono mense exeat est bene sanus quia requieuit per octauum mensem a laboribus habitis in septimo mense

¶ Hic autor exequitur de exitu fetus in sp̄ali. Nota fetus in octauo mense

se male se habz. Hoc probat extra textū rōne tali qz saturn⁹ tunc dñat tū
le cōtrarius est vite aialis. qz est frigidus et siccus. Alia ratio patet in textū
Zñ si fetus esset valde fortis et haberet amplū foramē p quod exiret posset
evadē z san⁹ exire. s; hoc raro ptigit. Sed qz ī nono mense sanus exeat p; z
quia nonus mēsis correspōdet ioui qz est calidus z hūidus z ē pncipiū vite.

Ubi sciendum qz in quibusdā mulieribus est maior
dolor q̄ in aliquibus quia in quibusdam accidit qz
fetus quandoqz pretendit manū qñqz pedem q̄ omnia
sunt nociva et tunc obstetrices fetū diligenter retru-
dunt et ex illo generatur magnus dolor ita qz plures
mulieres nisi fuerint valde fortes debilitantur vsqz
ad mortē. Accidit qñqz etiam in ptu mulieris qz cor-
rūpiūt vulna mulieris vsqz ad anū ita qz ista duo fora-
mīa fiūt vnū. z tūc obstetrices discrete vtuntur quo-
dā vngento vngentes vuluam. q̄a retrudūt matricē
et sic matrix sepe ledit̄ et vulneratur. Ideo bñ videri
necessariū est in partu mulierum vt habeant discrete
mulieres in hoc opere hac ex parte. Hoc autē didici
a quibusdam mulieribus qz quando fetus pretendit
caput in exitu tunc bene valet negocium quia tunc
alia membra faciliter sequuntur et sic fit partus levis.

¶ Idic autor ponit vnū notabile et est satis notum ex textū s; est notādū
qz quando fetus preponit pedem vel manū nō pōt bñ exire qz tūc iacet obliq̄
in vno latere z maxie stimulat z tūc mulieres retrudūt z retrudēdo fit max⁹
im⁹ dolor. Et qñqz vulua mulieris est arda et fet⁹ est magn⁹ tūc oportet fieri
rupturā vsqz ad anū. Et illd maxie ptigit in mulierib⁹ pinguib⁹ qz pinguedo
earum facit strictū z artū meatū.

Sed circa ea q̄ dicta sunt dubitatio oritur omnib⁹
mirabilior scz vnde ventat puero iacenti in matrice
nutrimentum cum matrix sit vndiqz clausa. Juxta

qđ notandū qđ qñ fetus est clausus in matrice v̄tute
 naturali in tali cōplexione occ̄ta. p̄mo inter omnia
 nascit̄ quedam vena q̄ perforat matricē. et a matrice
 p̄cedit vno tramite vsq; ad māmillas. mō qñ fer⁹ est
 in vtero tūc induranē māmille mulieris. qz tūc suba
 menstrui fluit ad māmillas p̄pter clausurā matricis
 et ideo suba menstruosa fortiori decoctione decoqui
 tur et vsq; ad colorem lactis dealbat̄. et illud lac mu
 lieris vocat̄. et sic illud primo mō decoctū mittit̄ per
 talē venā ad matricem. et ex hoc fer⁹ nutrit̄ tanq̄ de
 p̄prio et nāli nutrimento Et hec ē vena q̄ in exitu fe
 r⁹ ab obstetricib⁹ abscindit̄ in vmbilico. et ideo videt̄
 in puero nouit̄ nato qđ vmbilic⁹ ei⁹ sit litigat⁹ cū aliq̄
 filo ne aliquid exeat de corpore eius p̄ hāc venā q̄ ab
 scisa est a matrice in vtero mulieris et p̄det in vtero
 materno cū p̄dicula ex parte matricis annexa

¶ Hic autor mouet vñs dubiū vt ptz in textu Nota s̄m Ziresto. v. metha.
 tunc ista vena z vmbilic⁹ debēt esse adnascencia vel cōnascencia qz matrix
 mulieris z vmbilicus pueri cōiungunt̄ mediante illa vena ita qđ cibus tran
 sit a māmillis mulieris ad vmbilicū mediante illa vena Nota vmbilicus di
 recte est in medio corpis in hoīe bene formato vt mediāte ip̄o cibus equali
 ter influatur omnibus mēbris et māmillis mulieris. Et d̄: vmbilic⁹ ab v̄m
 bo onis. qđ est media ps clipei z icos custos q̄si custos v̄mbonis mediū in cor
 pore. Dubiū est quare in mulierib⁹ māmille sunt supra z in alijs animalibus
 infra R̄ndet̄ causa est duplex Prima si māmille mulierū essent infra impedi
 rent transitū ideo natura sagax sic ordinauit Sed vacca capra z alia anima
 lia habēt quattuor pedes ideo māmille nō impediūt transitū Secda causa
 qđ in mulierib⁹ a corde dependet calor. et ille calor extēdit se vsq; ad mam
 illas ideo h̄nt eas in pectore iuxta cor. S̄z in brutis maxie dependet calor
 ab epate. et ideo influitur calor ad māmillas ideo sunt infra. z ideo sic etiā
 meli⁹ mulgenē z lactant̄ a fetu. Diceret̄ q̄re viri nō h̄nt māmillas Ideo qz
 viri non paciunt̄ mēstrua et nō nutriūt pueros. et ideo non est necessarium
 eos habere Sed habēt summe puas sic mulieres habēt testiculos valde par
 uos. Vtrum melius valeant parue māmille qđ magne Dicendum est qđ

mediocres sunt melius valentes. Unde magne non sunt utiles quia in ip-
sis est calor diffusus hinc inde et non habent multum de calore, et ibi est mala diges-
tio. Etiam parue non valent quia ibi est modicum nutrimentum. Nota quod fetus
in utero sine nutrimento disponit, et ideo mulieres impregnate prohibentur
ut caueant se a fortissimo potu sicut est vinum forte quia non possunt bene dige-
gere illum potum et potus fortis non competit fetui cum adhuc ipse sit
multum tener et debilis.

Sicut dicit aristoteles in secundo phisicorum quod sicut pec-
catum est in natura sic etiam est in arte et huiusmodi de-
claratio multum valeat ad manifestationem intenti. Un-
sciendum quod monstra sine peccata in natura vocantur
illa individua alicuius speciei que in aliqua parte
corporis secundum cursum communem illius speciei exce-
dunt sicut contingit videri in hominibus habentibus nisi unum
pedem vel tantum unam manum et sic de alijs. Istud autem
miraculum accidit multis modis. Aut enim ex diminutione
materie aut ex superabundantia. Ex diminutione vero con-
tingit pluribus modis. Primo modo diminutio attri-
buitur materie in se, et tunc cum membra principalia pueri
debent formari, natura sagax et ingeniosa facit ut
completius potest, et istis dispositis, ad formationem
ceterorum membrorum studet, et ibi ex materia quam
habet facit quod potest, et format partem diminutam
quam diminutio est in materia et ideo contingit error,
et ideo contingit caput aliquando esse maius quam natura re-
quirat illius individui particularis sic generati.

Indic autem requirit intentum suum de modo generandi monstrum adducit silens
dinem. Et vult quod natura assimilatur arti quia ars primo format et edificat bonum
fundamentum, postea studet edificare super illud fundamentum, sic tunc natura pri-

E

membra principalia et magis necessaria format. scilicet cor et par et cerebrum et testiculos. et postea minus principalia sicut manus pedes et brachia. et si defectus est in maiore tunc melius est esse magis principalia quam minus principalia. Non duplex est natura quaedam intendens alia produces. modo natura intendens non errat quia quod melius est semper intendit. sed produces quicquid errat. Sed hoc est ex parte maiore abundantis vel deficientis. ita quod monstrum fiat secundum defectum dupliciter. aut secundum quantitatem discretam sic quod quicquid unum generat cum uno pede vel cum quattuor digitis in una manu. Aut secundum quantitatem continuam sic generat aliquis cum minimo capite. vel cum minima manu. Si per abundantiam fuerit hoc etiam est dupliciter. aut secundum quantitatem discretam sic quicquid generant homines homines duo capita vel sex digitos in una manu et ceteris. Aut secundum quantitatem continuam sic generat aliquis cum maximo capite propter cursum eodem illius speciei. Nota monstrum dicitur eo quod monstrat se videtur. quia omnes diligimus videre monstra propter ammirari. unde monstra sunt sic intentata a natura per accidens et non per se. unde si natura non potest perficere siue producere quicquid digitos in manu produceret quattuor vel tres secundum exigentiam materie. Diceret quare tunc sunt monstra. Ad hoc dicit philosophus quod sunt ad exornationem et decorationem universi. Nam dicitur sicut diuersi colores in pariete existentes decorant ipsum parietem. sic etiam diuersa monstra ipsum universum exornant mundum. Item monstra etiam maxime sunt per influentias celestes quia quicquid regnat specialis stellatio. et ab illa diuersa figure influunt. Non expertum est quod generati sunt duo gemelli ramificati in torso habentes distincta capita vel membra et distinctas manus et non pedes.

Juxta quod notandum quod secundum intentionem philosophi Omne mixtum confurgit ex quattuor elementis. et ideo quod est nature ignee cadit in suum simile. et quod est de natura terre cadit in suum simile et sic de alijs. Ex isto unus crederet et opinaretur me velle dicere quod elementa formaliter essent in mixtis. hoc enim esset contra intentionem philosophi. primo de generatione. ubi vult quod solum virtualiter sint in mixtis. modo ex istis possibile est aliquando semine habere proportionem diminutam ex parte alicuius impedimenti specialis. ut si ex parte terre fuerit contingit diminutionem fieri in ossibus eo quod ex ea radicaliter formantur.

Hic declarat dictum suum secundum intentum philosophi. primo de generatione. Nota opinionem auctoris quod elementa manent in mixtis virtualiter. ita quod ex elementis corruptis generat forma mixti in qua reseruantur qualitates elementorum sicut videmus in mellificato quod est mel et vinum virtualiter sed non formaliter. Illud probatur quia elementa sunt contraria illa autem in eodem fundari non possunt ut est mel et arest. in. iij. philosophorum et auctoris sex principiorum scilicet Gilberti porritani et arest. in post predicamentis et de. his. et Boetij in li. de diuisionibus. Item elementa sunt corpora distincta non copacientia se in quolibet parte mixti. ideo virtutes eorum non manent.

Et igitur notandū q̄ mēstruositas non solū
ex pte materie cōtingit sicut nunc dictum est
sed etiam aliquñ ex malicia matricis que si fuerit lu-
brica et viciosa vel maliciosa totum semen nō retine-
bit. sed dispergit aliquñ anteq̄ totū semen in massam
colligitur tunc vita occupatur et matrix clauditur
et sic modicū seminis recipitur a quo debet formari
fetus. et illud h̄z speciales modos sub se qui plures
sunt sed de his narrare longū esset et ideo hic obmit-
tantur. Et ad mōstruositatem multum operatur in-
ordinatus coitus ex eo q̄ aliquādo masculus est in-
coitū cū femella. si tunc mascul' tpe coit' inordinate
iacet cum femella monstrū facit in natura. Narrat̄
em̄ de quodā qui lateralit̄ iacuit tpe coit' et femella
generavit puerum in vno latere curuum et in pede
claudū. et causa hui' ex inordinatiōe coitus pcessit.

Hic ostēdit aliū modum monstruoz siue mōstruositatis. Vñ matrix
quāq̄ est causa mōstruositatis. vt si fuerit lubrica. Vñ lubricū dī illd̄ qd̄ nō
pōt retineri sicut anguilla vel aliqd̄ aliud tale. Item coitus inordinatus et
vehemens maxime est cauendus ppter fetum debite pducendū ne semē p-
uerse recipiat in matrice. Et nota q̄ p tanto coitus stando est irregularis
in natura quāuis rudes nō curāt. q̄a semē ita debite recipi nō potest sicut de-
bet. Ex illo patet q̄ multa sunt peccata que non solum peccant in lege sed
etiā in natura. quia natura debite intendit producere.

Aliquñ vero peccatū naturale contingit ex supabun-
dantia materie q̄ diminutioni opponit̄. sic q̄ multe
toruositates et humores apparent in membris. Et
hui' est rō q̄a si natura abūdat ī pte semis deputata
ad corp' v̄l ad caput cū natura facit illud qd̄ nāliter

E ij

potest scz aliquñ duo capita aliquñ duos pedes quorū
vnus est multum maior alio. et aliquando facit gib-
bosum in pectore quandoq; in dorso.

Hic ostendit quō ex supabundātia materie fiunt mōstra Vbi vult pro-
sentencia si semen nimū in abundantia sit infusum. et q̄a matrix est clausa
et quia tunc ei⁹ tota materia transmutat̄ in materiā fetus et si tūc pars ex
qua debet fieri fetus caput. est nimis abundans tunc fiūt duo capita vlt̄ tria
et sic de alijs partibus alijs membris deputatis.

Sed oībus istis mirabilior est effectus quē albertus
recitat de vno cui nati fuerunt duo membra libidi-
nis. vnum ex parte viri aliud ex parte mulieris. ita
q̄ potuit succumbere. i. subiacere ⁊ incumbere. i. acti-
ue coire. Et causa huius originaliter trahitur ex su-
perabundātia materie quia materia fuit principiū
sufficiens generandi vtrumq; membrorū.

Hic autor ponit mirabilē euentū de hermofroditis. Et recitat alber-
tus q̄ vidit vnū hermofroditā qui vtrumq; membrū habuit et potuit age-
re et pati. Nō q̄dammodo in seipm̄ sed respectu alteri⁹ viri vel mulieris. ⁊ hoc
p̄uenit ex eo q̄ materia fuit tanta q̄ vtrumq; membrū fieri potuit. et mē-
brum virile semp̄ est superius et femineū inferius. Quare natura non p̄ducit
duo membra virilia vel duo feminea. Ratio est q̄a natura de cōtingētibus
facit qd̄ melius est. sed melius est sic ordinari q̄a alterum semp̄ sup̄flueret si
faceret duo virilia vel duo feminea. q̄a quicqd̄ vnū faceret hoc etiā alterū
P̄terea nota q̄ sepe accidit q̄ generat̄ gallina que h̄z membrū indispositū
ad coitū ita parū sicut gallus ⁊ illud p̄uenit ex defectu materie. Item si
contingit q̄ generat̄ femella sine apparentia membra mulieris tūc pellicula
est supra posita q̄ oportet remoueri. Nota si hermofrodita magis apparet
in specie viri sic se tenebit in tali specie. Si autem in specie femelle tunc ite-
rū se sic tenebit. et licet sibi ambo opa exercere s̄m p̄cepta et leges r̄ijs.

Et nota s̄m auicen. Si semen cadit in latere sinistro
matricis generatur femella. Si in dextero genera-
tur masculus. Si in medio hermofrodita partici-
pans naturam vtriusq;. scz masculi et femelle. Et a
viro tanq̄ a digniori recipit speciem scdm̄ naturam
licet hęc nature ambe fiāt in ip̄o. Recitat enī Alber

tus de quibusdam gemellis. quorum vnus habuit in
dextro latere virtutem. vt vbiq; portabat a pte
illius lateris aperiebantur omnes fere et clausure.
et alius habuit virtutem in sinistro q; vbiq; por-
tabatur fuerunt clausure que prius fuerunt aperte. et lo-
quor de apertione ferarū in ostijs domorū Et causa
hui' nō puenit ex materia sed ex spēali constellatiōe
celi. et nō solum ex constellatiōe spēali sed etiā ex spe-
ciali materie dispositione ad talem effectū q; actus
actiuorū sunt in materia bene predisposita.

Idic autor ponit vnū notabile et satis p; in textu. Nota in latere dex-
tro est maior calor q; in sinistro. Cor em iacet in sinistro et influit calorem in
dexterū. et ideo in dextro generantur masculi gracia caloris. et ideo dex-
tra pars corporis est fortior et vigorosior q; sinistra. vñ a dextro fit motus scđo celi
vñ dexter pes est modice maior sinistro et similiter de manu dextra et ceteris.
Item alio modo patet quō fiat generatio duorum ramifactorū in dorso quia
quandoq; cōtingit semen recipi in duabus cellulis matricis. et tunc potest
contingere q; pellicula diuidēs cellulas corrumpat. et tunc coniungunt illa
semina in dorsis et habent distincta capita et distinctas manus et distinctas
anias. et debent baptisari p duob; hoibus. Nota virtus celestis mirabili-
ter operatur et occulte i inferioribus. vñ possibile est de duobus gemellis q;
virtus celestis respicit gemellum in latere dextro p̄m talem virtutē scđm q;
influit sibi virtutē aperiendi seras sine contactu q; ista pars dextere lateris
forte alterat aerem et ille ultra seram vsq; ad apertionē. et qui sic se habent
sepe sunt fures quia seras possunt aperire. Nota diuersitatis est hec causa.
quia p̄m q; virtus celestis inuenit materiā dispositā sic operatur in illam.
Et nullus credat q; que videta sunt sint ficta q; i sibi
cōtingit videri in lapidib; quibusdā in quos spēalis
cōstellatio agēs imprimat spēm et formā hoīs vñ alte-
rius spēi p̄m exigentiā agētis. sicut visum est sepe qñ
lapides diuidunt qđ fit ex cōstellatiōe spēali. Et non
est mirū in gemellis cū etiā in quibusdā alijs accidat
vbi ē possibile inuenire. Et oēs mōi spēales in mon-

E iij

stris possunt reduci ad duos modos principales scz
ppter inobediētiā materie vel īsufficiētiā materie
scdm anicen. in. ij. metha. Et per inobediētiā intel-
ligo indispositionē qm materia nō est bene disposita
tunc non obedit agenti. Et p insufficientiā intelligo
diminutionē vel impedimentū ex pre ipius matricis

Hic autor respōdet tacite q̄stioi dicēs Diceret ergo aliqs hec sunt ficta
q̄ ponunt hic. z dī hoc nō credat. Nota mediāte v̄tute celesti in lapidibus
m̄triplex est v̄tus. Q̄n̄ 2ilbert⁹ recitat q̄ in colonia in quadā fenestra vidit
quēdā lapidē ḡiatū z h̄itē spēm regis. et tūc debuit nasci magn⁹ rex. Q̄n̄ in
m̄ltis lapidib⁹ vult⁹ h̄iani figurāt. et p̄ illos lapides fiūt diuerse medicine.
Q̄n̄ si q̄s sole existēte in piscib⁹ insculperet spēm piscis in lapide ille posset
cōuocare oēs pisces in aq̄. et hoc est tpe determinato. Q̄n̄ hali⁹ in centilo-
gio ptolomei recitat diuersa signa z miracula de insculptiōe lapidum.

Et si aliqs diceret et argueret sic Si mōstra possent
fieri sequerēt q̄ natura posset priuari fine. q̄a semp
intendit agere regulariter. Dicendum fm anicen. q̄
non est possibile ex parte particularis nature omnē
materiam a suo fine amoneri. nec etiam est conceden-
dum q̄ priuationes suarū actionū habeant fines Et
ideo de egritudine et morte non est instantia q̄a hec
non sunt intenta a natura particulari. sed ab eo qui
hanc regit. et illa appellata est intelligētia. fm ma-
nifestationē p̄horū q̄ digne locuti sunt de natura.

Hic ponit obiectionē seu instāciā z soluit in textu. Pro quo nota Regu-
larit̄ intēdēs p̄ducere. pōt impediri p̄ naturā pticularē. Et ideo ptz q̄ mō-
stra nō sunt intēta a natura nisi valde p̄ acc̄s. Itē natura pticularis nō in-
tēdit fines p̄uationū qz videt meli⁹ esse q̄ nō esse. Sz de⁹ z natura celestis q̄
oīa sciūt optie disponere. et vocat̄ intelligētia nō errās. Q̄nde ex p̄mo celi
Dis mors. corruptio. egritudo z infirmitas sunt preter naturā

Intentio nostri sermonis ad p̄ns sufficiat vt

nūc pñs doctria magis p̄plere habeat. **Notāda** sunt
signa cōceptiōis que sunt plura. **Primū** est ex parte
coitus. Si fuerit in coitu cū viro post coitū sentit fri-
gus et dolorem in crurib⁹. signū est q̄ concepit.

Hic autor determinat de signis cōceptiōis. **Ratio** primi signi q̄a qñ mu-
lier cōcipit tunc calor naturalis p̄currit p̄ formatione fetus ideo relinquit
frigus in mēbris. **Et** hoc videm⁹ in simili q̄a qñ hō cōmedit post hoc patit
frigus q̄a calor naturalis transit ad stomachū alterādo cibū ideo nō est su-
dendū post prandīū. **Sz** prius modicū labora vt calefiat et sic digestiōe con-
fortata studeas q̄a tpe studiū spūs vitales p̄currunt ad cerebrū ipm inuādo
Illud em̄ patet in febricitantib⁹ qui habent in stomacho humores grossos
quos calor naturalis intendit digerere et vadit ad stomachū ideo paciunt
frigus febricitātes. et calore recedēre a stomacho paciunt magnū calorem.

Alium signum si mulier paucum semen emittit vel
nullum. signum est q̄ concepit.

Hic autor ponit s̄m signū p̄ceptiōis vtz in textu **Et** assigno rōnem q̄a
matrix claudit et nō p̄mittit semen trāsire z recedere **Nota** q̄ iuvenes mu-
lieres q̄ maxie delectant̄ in coitu p̄t̄ emittere z nō p̄cipere. sed hoc non est
de senionib⁹. **Item** tpe coitus z p̄ceptiōis natura retinet semen ad intra.

Vir existens in coitu sentiat virgam suam attrahi
et fugi quadam clausura ex parte vulue mulieris.

Ratio istius tercij signi est q̄a qñ mulier p̄cipit tunc vulua fugit quasi
virgā virilē. et p̄pter delectationē matrix p̄p̄mittit z q̄si claudit virgā virilē.

Aliud signū si mulier post coitū appetit p̄tinue coitū
hoc ē verū in q̄busdā qz qdā mulieres sunt q̄ magis
cōcupiscūt qñ p̄cipiūt vt visum est pri⁹ ī vna q̄stiōe.

Circa quintum nota q̄ post impregnationē menstrua instigant ad coitū
tum. et maxime delectationis memoriā quā prius habuerunt.

Aliud signum si menstrua nō currant post coitum
s̄m modum solitum. z fit scintillatio in ore matricis
signum est q̄ mulier concepit.

Ratio istius signi est qñ mulier p̄cepit tūc mēstrua p̄uertunt̄ in nutrimentū
fetus. s. in lac. et fit scintillatio in ore matricis p̄pter calorem. et tūc fit dolor
in crurib⁹ q̄a spūs sunt clausi in matrice q̄ trāsūt ad crura z vegetāt crura

Itē aliud si color faciei ultra morē solitū ē mutat⁹

**Vñ libēter solēt esse rubee post cōceptōes grā caloris.
Itē si aliena cibaria cōcupiscūt tunc carbones nunc
poma nō matura seu cernsa signū est conceptionis.**

*Causa hui⁹ signi est q̄a post pceptionē multi hūiores grossi indigesti ascen-
dūt cerebrū z illi mouēt appetitū aliquoz similitū. q̄a si sint calidi valde hu-
iores tūc appetūt carbones. si sint valde frigidi z hūidi illi hūiores tūc ap-
petūt pira aut poma nō matura z silia q̄a om̄ie sile applaudat suo simili.*

**Nunc videnda sunt signa utrū masculus vñ femella
sit in vtero. Et hec sunt signa vā q̄ sequunt. q̄a tpe cō-
ceptionis masculi color faciei est rube⁹ et leuis mot⁹**

*Uic autor ponit sex signa in nūero utrū mascul⁹ sit pcept⁹ vel femella.
Rō illi⁹ p̄mi signi est q̄a color rube⁹ est signum magni caloris. et si est calor
magnus in matrice tunc virtus est sufficiēs ad masculū. et tunc mulier leui-
ter mouetur. quia calor est principū motus.*

**Aliud signum si venter tumescit in dextera parte et
rotundatur signum est masculi.**

*Ratio illius scdi signi est quia in dextera pte iacet masculus tanq̄ in pte
fortiori et calidiori. et tunc vter rotundat q̄a extendit et ampliat.*

**Aliud signū qñ lac fluens de māmillis est spissum z
bene digestum ita q̄ si ponatur supra aliquod corp⁹
bene pollicum et tersum nō diuidatur sed partes cō-
stabunt et non fluant signum est masculi.**

*Causa hui⁹ signi ē q̄a illud lac calor indurauit z p̄pressit inspissando. Vñ
calor hz multa opa. facit em̄ rē duriorē et subtiliorē z corrūpit hūidū et indu-
cit siccum.*

**Aliud signum si lac mulieris impregnate fundit su-
per eius vrinā si petit fundū directe hoc est perpen-
diculariter signum est masculi.**

*Causa hui⁹ quarti signi est. si petit fundū directe hoc est signū q̄ hñ est
induratū et inspissatū a calore naturali. Vñ perpedicula est linea latamo-
rum recta cum qua perpendicularit et cōsiderat longitudinem rei et cōstituunt
duos angulos rectos supra basim supra quam cadunt*

**Item si sal positum supra caput māmillarum nō li-
quescens signum est masculi.**

Causa huius quinti signi est quia si mammille sunt calide tunc ille calor facit constare sal. vñ sal gratia caloris constat in partibus. vñ sal generat ex aqua grossa et multum bullita ita quod specialis aqua est ad sal. vñ calor ignis extrahit de aqua subtiliores partes et illas partes facit exalare et tunc remanent ibi partes terrestres humidiores et grossiores et ille per calorem constant. et huius signum est quod tempore pluuiali sal liquefit in scutella. Vñ si sal debet resolui in materiam et formam resoluit in aquam et sic dissoluit ideo si sal ponit ad ignem incipit corrumpi et salire quia contrarium ibi inuenit.

Aliud signum si mulier prius mouet pedem dextrum signum est masculi. Contrario modo si femella est concepta tunc mulier est grauis et pallida et veterem oblongus in dextera parte et in sinistra rotandus et lac magis erit indigestum liuidum et aqueum. et fusus super corpus politum diuidit per seipsum a parte. Item aliud experimentum quod scio esse verum et expertum si aliquis scire voluerit utrum mulier sit impregnata vel non. det ei bibere mellicratum. Si tunc senserit punctiones circa umbilicum tunc concepta. si autem non senserit minime concepta. Mellicratum autem vocatur potio que fit ex aqua et melle. et fit per hunc modum quod accipiuntur duo coclearia de aqua et unum de melle tali proportione et miscetur in sic et detur mulieri ad potandum. Et forte mulieres astute dicerent oppositum. et ergo quando aliquis vult experiri non debet dicere de impregnatione. Et si ipsa conuenit dolorem capitis vel alterius partis ut sepe solent facere. tunc homo debet dicere illud valet contra talem dolorem. et tunc de mane debet dicere nonne doluisti in alia parte. et si circa umbilicum dicunt. tunc iudicium conceptionis in isto iudicatur.

Hic autor ponit bonū signū simplicis cōceptiōis et experientiā verā q̄
ptz in textu. Vñ nota q̄ ratio istius experimēti est q̄a mel obstruit nervos et
venas et ex illo generat̄ dolor circa vmbilicū. Itē illud dulce est insanū q̄a
ois pinguedo dulcis est mala et pisciū est pessima p̄pter viscositates. Vnde
dulce supnatat in stomacho. sed q̄a tunc calor stomachi p̄pter fetū est des
bilis. adeo sumpto mellificato mulier dolet circa vmbilicum.

Post hec notāda sunt signa corruptiōis. Juxta q̄d
notandū q̄ aliquē virgines graviter corrumpunt̄ ita
q̄ earū vulva multū ampliatur q̄a membrum virile
est nimis magnū et ineptū. Aliquē autē econverso q̄
mulier tam amplam habet vulvā ita q̄ vir sine do
lore sui mēbri coit. Et causa doloris mulieris est q̄a
quedā pellicula inter vulvā et vesicam rumpitur. et
q̄to plus coeūt rāto plus in tali ludo fortificant̄.

Hic autor exequit̄ de signis corrupte castitatis et satis ptz in textu. S̄z
extra textū est aliud signū q̄a vulva mulieris semper est clausa sed virginis
semper aperta stat. adeo virgo alcius mingit q̄ mulier. Nota si vis experiri
vtrū virgo corrupta sit. pulverisa flores lilij croci qui sunt inter albos flo
res. et da ei comedere de illo pulvere. si est corrupta statim mingit. Item fac
eam mingere sup quādā herbā que d̄r papel de mane si sit sicca t̄nc est corrup
ta. si autē virgo est manet viridia et nō est corrupta. Vel accipe fructū lactis
ce et pone ante nares ei. si t̄nc est corrupta statim mingit.

Signa castitatis sunt hec. pudor. verecundia. timor
cū casto incessu et loquela et cū despectu applicāt se
viris et virozū actib⁹. Sed q̄dā ita astute inveniunt̄
q̄ oib⁹ istis obviare sciūt. et tūc hō d̄z se puertere ad
vrinā q̄a vrina virginū est clara et lucida. q̄ncq̄ alba
q̄ncq̄ glauca. Si v̄o fuerit aurei coloris clara et pon
derosa aīm coeundi signat. i. appetitū. Corrupte em̄
mulieres h̄nt vrinam turbidā per fracturā pellicule
precedētis. et sperma viri apparet in fundo vrine ta

lis mulieris. Sed in mēstruosis vrina est sanguinea
et in tali mense quā patit̄ hz oculos aq̄os et alterius
coloris in facie et abhominatiōē patit̄ i cibo. Et ido
sibi q̄sq; caueat ne coeat tunc cum eis. q̄a nociuū est
vnde prudentes mulieres sciunt se tunc custodire et
separant̄ a viris per tempus fluxum mēstruorum.

Idic exequit̄ de signis castitatis. Nota vrina virginū est clara quia ipse
sunt calide et bene digerūt. et ideo vrina que transit p̄ loca digestiōis sumit
ibi calorē vs̄ coloratur in renibus. Et debet capi vrina post somnū primum
quia tunc facta est digestio. et debet videri q̄ vrina per accūs nō sit variata
scz morbo vel nutrimento grosso. Nota in vrina sunt tres regiones scz su
perior vbi cōsiderant̄ membra superiora scz cerebrū et caput. Sc̄da in me
dio vbi considerant̄ membra media scz renes z cor. Sed tertia est inferior
vbi considerant̄ testiculi lumbi z matrix. ideo dicit littera sperma semp̄ apa
paret in fundo p̄pter suā gravitatē. Nota quā mulier est mēstruosa tūc hu
mores ascēdunt ad oculos. q̄a oculus est pars porosa corpis z cito est passi
bilis. Et tunc mulier pallet in facie z ip̄a patit̄ abhominatiōē cibi. q̄a nō cu
pit p̄pter infectiōē cerebri z olfactus. Et tunc est nociuū cum eis coire. q̄a
illi qui tunc concipiunt̄ inclinant̄ ad morbū caducū et ad lepram. quia ta
lis materia est valde venenosa.

Est aut̄ notandum q̄ mulieres antique in quibus
menstrua fluunt. z quedā in quib⁹ mēstrua sunt re
tenta. si inspiciunt̄ pueros in cunis iacētes intoxicāt
oculos eorū causa huius qd̄ in mulieribus apparet
quib⁹ menstrua fluūt. q̄a tpe fluxus hūiores qui mo
uent̄ per totū corpus primo inficiūt oculos. z oculis
infectis aer inficit̄. z tūc aer ille inficit̄ puerū. z illud
est de intēctione p̄bi in de somno z vigilia. Cā aut̄ q̄re
antique mulieres quib⁹ nō fluunt menstrua inficiūt
pueros est. q̄a retentio mēstruorum facit abundan
tiam malorum humorum. et quia mulieres antique
sunt deficiētes in calore naturali naturāte et digerē

te talē materiā . ⁊ precipue si fuerint pauperes sic q̄
nutriunt a cibo et nutrimento grosso quod operat̄
ad talem materiā infectam. et ille mulieres plus in-
ficiūt q̄a menstruū hoc cedit ad purgationē nature

Hic autor ponit quoddā notabile vt ptz manifeste in textu. Nota hu-
mores mali creunt per oculos poti⁹ q̄ per aliud mēbrū q̄a oculus est aque⁹
ex. ij. de aīa. qd̄ ptz si cōpunitur lacrimat̄. et ideo mulieres multū lacrimat̄
tur q̄a habēt multū de humido qd̄ petit exitū. Et qm̄ oculus sic est infectus
tunc inficit aerem tangentē oculū ⁊ ille vltra inficit aerem p̄pinquum. ille
aer iterū aliū aerem vsq; puenit ad obiectū. ibi fit reuerberatio mali hūoris
ille primo operat̄ q̄a om̄is actus fit cum resistentia aliqua. quia illa infectio
fit circulariter. q̄a si nō tunc solū mulier inficeretur scdm̄ vnā dīam loci po-
sitiōis et nō fm̄ omnē. Nota pueri sunt debiles et tenuis nature. ideo pue-
ri faciliter intorricant̄. Toxicū est venenū qd̄ fit de toxo de tali arbore ama-
rissima. ex cuius succo gustato aues moriunt̄. Nota q̄ ideo ocul⁹ mulieris
faticinantis piccit camelū in foneā ita q̄ illa pessima mulier tm̄ cogitauit
de malis q̄ quidā humores mali generabant̄ in spiritib⁹ ei⁹ et illi exuerūt
per oculos et illos volens camelus effugere cecidit in foneā. Et illo modo
basiliscus inficit videntē ipm̄ q̄a venenū emittit ⁊ si poneret̄ speculū ad qd̄
verberarent̄ hūores ad oculū basilisci tunc ipsemet moreret̄ vt̄ interficeret̄.
Nota si aliquis quereret si mulieres sunt venenose quare non intorricant
seipsas. Dicendū q̄ venenū nō agit in se. sed in aliud cui obicitur cum ergo
mulieres naturaliter sunt intorricate. ergo nō intorricant se ipsas. Alia cau-
sa est quia sunt consuete. vñ Auer. in prologo tercū pbisicorū quedam erant
consuete comedere venenum ita q̄ erat earum cibus.

Quod dicitur est de mēstruo. Igit̄ ad mēstruo-
rum locū pcedam⁹ id est ad matricē ⁊ vide-
amus quot accidentia sunt circa ipsa. Adatrix enī
mulieris sepe patitur suffocationē Suffocatio enim
apud medicos vocat̄ compressio spiritūū vitalium
ex vicio matricis egressa et impeditur anhelitus in
muliere. Et illud euenit qm̄ matrix de p̄prio loco tol-
litur. tunc ex frigiditate cordis superueniente. tales
mulieres quandoq; paciuntur sincopim id est cordis
debilitatem. aliquando vero aliquē vertiginem in

capite paciuntur. Salienus enim magnus in medici-
na narrat de quadam muliere suffocationem matris-
cis patiente q̄ ex illa causa tantum paciebatur q̄ nō
potuit loqui et cecidit quasi mortua esset quia nullū
signum vite habuit et vocati sunt medici plures qui
videntes ipsam et causam ignorantes dixerunt eam
veraciter esse mortuam. Salienus autem superadue-
niens causā consideravit et mulierē a passione illa li-
beravit. Hec autem egritudo contingit in mulieri-
bus ex eo quod abundat in eis menstruum corrup-
tum et venenosum. et ideo bonum est tales mulieres
quecunq; fuerint siue iuvenes siue antique sepe viris
remedijsq; utatur ut materia talis expellatur. ⁊ expe-
dit in iuuenibus quia in eis abundat humidus. Et
hec ē causaquare iuvenes mulieres quādo incipiunt
coire multum impiguantur anteq̄ concipiunt. et cu-
ram de pueris minime habent quia cura ut dicit phi-
llossophus in de secretis secretorum facit multum se-
nescere quod non videtur in illis Ille enim iuvenes
mulieres q̄ multū abundant in tali materia multū
appetunt coire p̄pter materie abundantiam. Et ideo
peccatum est in natura illas retrahere et coitū prohi-
bere ad illum quem diligit q̄nis sit peccatū in mori-
bus de quo nihil ad p̄positum. Audini in cōfessiōe

¶

Societatis ab vno inquirere causam a me quare hoc
esset quando ipse dormiret cum sua dilecta innencula
quod tunc ipse coitu finito inueniret ventrem suum usque ad
umbilicum cum sanguine profusum et timuit multum. causam
ignorauit et non fuit ausus se retrahere a iuuenula pro-
pter amorem magnum inter os. Et ideo quicquid fluxus men-
strui potest mulieri quicquid nocet finem quod materia magis
vel minus abundat. Et ille fluxus non fuit menstruo-
rum sed seminis in coitu fluentis propter abundantiam mulieris

Nunc autem de impedimentis conceptionis aliqua tan-
gamus. impedimenta conceptionis plura sunt. quia
impedimentum quicquid contingit ex nimia humiditate ma-
tricis. quicquid ex frigiditate. quandoque ex siccitate. quā-
doque propter nimiam pinguedinem corporis. quia pingue-
do cricivoluta orificio matricis constringit impediet non
permittit semen viri intrare. unde cognitio huius
est de muliere cuius renes sunt sepulti et occultati in
pinguedine ex omni parte. ille enim mulieres si in coitu
semen recipiunt non potest intrare matricem. et sic eici-
unt ipsum cum eiectione urine. Et ideo breuiter si post
coitum urina talis mulieris videatur. manifestum

Nunc autem de impedimentis conceptionis aliqua tan-
gamus. impedimenta conceptionis plura sunt. quia
impedimentum quicquid contingit ex nimia humiditate ma-
tricis. quicquid ex frigiditate. quandoque ex siccitate. quā-
doque propter nimiam pinguedinem corporis. quia pingue-
do cricivoluta orificio matricis constringit impediet non
permittit semen viri intrare. unde cognitio huius
est de muliere cuius renes sunt sepulti et occultati in
pinguedine ex omni parte. ille enim mulieres si in coitu
semen recipiunt non potest intrare matricem. et sic eici-
unt ipsum cum eiectione urine. Et ideo breuiter si post
coitum urina talis mulieris videatur. manifestum

erit et si semen viri in matrice eius sit collectum vel
nō. Si sic tunc vrina eius est immunda ppter cōmix-
tionem cum viro. Si vero non tunc iterum appare-
bit. ⁊ qñq; apparebit q; vrina non totaliter eijcit il-
lud semen. quia si sunt calide tunc sua caliditate exa-
rant. Sunt etiā quedam mulieres que ita tennes et lu-
bricas habent matrices q; semen intus non potest re-
tineri. Sed ex multis alijs causis illud evenit de quib;
bus ad presens nulla fit mentio

hic autor ponit quedam notabilia vt ptz in textu Nota si semē viri ⁊
mulieris non sunt pporcionata in qualitatib; primis id est in calido et hu-
mido tunc talis conceptio impedit principaliter quia agens et paciens de-
bent esse pporcionata ex secundo de anima sub certa armonia. i. sub cer-
ta et demonstrata combinatione. vnde quolibet non agit in quodlibet vel
quodlibet non fit ex quolibet. i. de generatione.

Et est etiam notandum q; sepe cōceptio ex parte viri
impedit ita q; semen eius qd emittit est nimis tenne
sicut aqua ita q; si matrici infundit tunc liquiditate
sua elabatur. Et etiā qñq; accidit ex frigiditate testi-
culorū vel siccitate. ⁊ illud semen secundū doctrinaz
medicine ad generationem est incōnueniens. Sed du-
bitū ē cuius sit causa in defectu conceptionis. Inx-
ta qd notādū q; isto mō scit̄ an ex parte viri vlt mulie-
ris sit defectus. Accipiāt due olle ⁊ i vtrāq; vna mitta-
tur viri i vnā ⁊ mulieris i aliā ⁊ pōatur i vtrāq; fufur-
tritici. et talis expimētator diligēt obstruat ollas
p nouē dies vlt parū āpli ⁊ si ptingit ex vicio viri defe-

ems tunc inueniet quosdam vermes in olla viri et ca-
cabus debet supra poni vel inuenitur rana fetida vel
cantabra fetida. Si vero ex vicio mulieris inuenit in
olla suum menstruum Si ex vtriusq; vicio in vtraq;
olla aliquid predictorum inuenitur.

¶ Hic autem ponit vnu notabile vt patet in textu. Nota si vis bene exami-
nare accipias aliquod de spermate viri et ponas in aqua et si tendit ad fun-
dū signū est qd semen viri nō est in defectu conceptionis. glosa qz est bñ dige-
stum et spissum ideo petit fundū. Nota qd mulieres que sepe coeunt ppter de-
lectationē ille generat fetus debiles ergo abstinete a coitu tunc generabitis
fortes pueros et hoies quia semen est satis forte. Et vnus frater potest conueni-
enter esse forcior alio. Non nota causam experimēti quia si semen viri est ni-
mis tenue tunc cito conuertitur in vermes et non habet virtutem resisten-
tem actioni corporis celestis. vñ ista hūiditas q in fundo non est densa et be-
ne indurata cito alteratur. Nota si mulier biberet p tres dies saluā coctā
cum vino tunc non cōciperet in vno anno. glosa. qz salua est frigida. Item
comedat apem et nunq̄ cōcipiet. Et ergo ex illis concludo qd mulieres sepe
coeunt similiter viri ppter magnā delectationē quam habēt ad inuicē quia
vulua in se contulit magnā dulcedinē viro Sed tñ de illis nō multū dico ad-
presens q̄uis bene multa dicere vellem sed hoc nō facio. qz aliquis socius q
hoc legeret sensibus priuari posset. qz nos multa facim⁹ ppter mulieres et
ppter dulcedinē quā in eoz hñt mēbris scz in māmellis vulua facie et cū vt
videtur in toto corpore earum.

¶ Quis igitur velit mulierem inuare vt impreg-
netur et masculū concipiat. Accipiat matricem
leporis et intestina eiusdem et faciat desiccari et in
puluerem redigat. et illud mulier bibat temperatuz
cum vino. et similiter faciet cū testiculo leporis et hoc
in fine menstruorū et cum viro suo coeat et concipiet
masculum. Item accipiat epar parui porci et testicu-
los et desiccet. et etiam redigat in puluerem et dat in
potu masculo et mulieri. et masculus si pri⁹ impotēs
fuit ad generandum generabit et mulier que nō po-
tuit concipere concipiet.

Capitulū aliud in quo auctor docet quōd mulier dē iuuari ut concipiat ee
maxime ut p̄cipiat masculū. Nota matrix leporis ⁊ intestina si desiccant̄ ee
puluerisant̄ fiunt multū calida. Sicut epar porci in se est calidū et sic genera
būt calorē sufficiētē ad p̄ceptionē. et carnes porcine sūt valde bone utilita
tis. et sunt p̄hibite iudeis quia vn⁹ iudeus mutat⁹ fuit in suē r̄ido nolūt
comedere matrem suā siue porcinas carnes. Et est alia causa naturalis q̄a
debent vti frigidis cibarijs per que calor eorū extinguitur a calore cristifi
deliū. Nota illud debet fieri in fine menstruorū quia tunc matrix est sicca et
quodāmodo calidior per recessum menstruorū frigidiorū. Item sunt alia ex
perimenta mulier accipiet camphorā herbā puluerisatā bibendo cum vino
et concipiet. Item erugo bibita impedit conceptionem. Item si accipiat
vuluā leporis et pulueriset cum melle liquido et accipiat cor thauri et illa
pariter accipiūt ebullitionem et hoc mulier accipiet in vna septimana ita q̄
vno tpe plus q̄ alio tpe accipiat. ⁊ concipiet Item mulier debet vti calidis
et bonis cibarijs et debet quodāmodo inebriari et bene fricari et debet cauere
ne crura eleuata semen impediāt ita q̄ debet se cito labori applicare ad re
tinendū et statim postea dormiet sine dubio concipiet.

Et est etiam documentū obseruandū scz q̄n aliquis
sciat mulierem concepisse q̄ non nominet in pre
sentia mulieris aliquid de raris cibarijs ad quod
appetitus mulieris posset inclinari nisi ei posset li
bitum p̄sequi quia si mulier tale postularet quod
nullo mō posset haberi. haberet occasionē abortiū
p̄pter contrariam dispositionē appetit⁹. Fetus enī
sic conceptus debilis reddit̄ et extinguit̄. ideo con
sultum est q̄n mulieres petunt carbones v̄l aliquod
consile quod eis ministret. Vidi enī de quadā mu
liere que cum impregnata fuisset pecijt poma recentia.
que cum habere non potuit cecidit ad lectum et
infra diem et noctem nihil gustauit neq; panem neq;
porum. et fuerunt circa eam iuuenes mulieres ⁊ an
cille que prius non conceperunt quibus illa fuerant
occultra. Et quādo impregnata pecijt poma recentia

et ancille astantes dixerunt non inueniunt loquentes inter se quod venenosum esset dare mulieri poma quia viderunt in febricitantibus posse et non est sic in pre illa in qua decepte sunt. Tunc autem illa impregnata ex carētia pomorum multum fuit debilitata in tantum quod fetus antequam ad debitum tempus puenit mortuus exiit. in cuius egressu illa mulier laboravit tribus diebus et noctibus. et ante egressum illa mulier emisit sanguinem per nares duobus diebus et vna nocte. ille vero sanguis fuit menstruosus. et signum corruptionis fetus fuit illud. iuxta illud ypocratis. mensuris fluentibus impossibile est fetum esse sanum. Ideo ut omnes ille particule evitantur apud omnes impregnantes bonum est ut mulier in custodia habeatur et modice moveatur. et ut eis cibaria mollia et leuia ministrentur. et omnia iuxta appetitum prosequantur.

Hic autor in toto illo textu iam recitato ponit duo documenta et satis manifeste patent in textu.

Sed antequam nostrum sermonem ad alia conuertamus. Notandum est vnum notabile signum quod fit pro cognitione masculi in utero matris existentis. et est illud. Accipiat aquam mundam de fonte claro et puro et procurat sibi vnam guttam sanguinis vel lactis de dextro latere mulieris et infundat guttam illam aque isti. si tunc gutta petit funo

dum signum est masculi. si vero supernataverit signum est femelle. Item si dextera mammilla fuerit maior sinistra impregnata est masculo. si vero sinistra maior femellam portat.

Hic autor ponit scdm documentū. Et nota q̄ quādo mulier concepit tunc debilitat et variatur gracia fetus concepti in ipsa. et ideo quicquid cupit sibi detur. et si nō. tunc euenit sibi dolor eo q̄ appetitus nō p̄cedit. q̄a voluntas delectatur in p̄sequēdo quod diligit. Vnde nihil appetit nisi quod fuerit animatū ex tercio de anima. et per cōmentatorē tercio ethicoꝝ. patet quia voluntas est appetitus intellectus. et semp est boni simpliciter vel apparentis. vnde omnia bona appetunt. patet per diffinitionem boni quam dat Aristotle. in principio primi ethi. dicens bonum est quod omnia appetunt. Nota q̄ post conceptionē quādo menstrū fluit hoc est signū destructionis fetus quia fetus debet nutriri de menstruo fluente. Sed si modicū fluit p̄ter purgationem nature ne fetus suffocet hoc est proficuum.

Itaqueam vero finem dictis imponam?

vt nostra doctrina subtiliter et magis complete habeatur cum de materia menstruorum aliquantulum dictum est. transeundum est ad materiā spermatis in viro. Sperma vero vt supra dictum est nihil aliud est q̄ superfluum alimenti quod in substantiam rei aliunde nō cedit. Juxta quod notandū q̄ talis est modus nutritionis q̄ primo cibus masticatus in ore dirigitur ab ore ad ipsum stomachū. et ibi fit digestio prima. et ibi separatur purum terrestre ab impuro terrestri. et illud impurum dirigitur ad viscera et ulterius emittitur per secessum. Sed purum hoc ulterius dirigitur ad epar ibi fit scda digestio. et tunc ibi iterum separatur purum aquaticum ab impuro aquatico. impurum aquaticū dirigitur

ad vesicam et ulterius per micturā emittitur. Sed purum dirigitur ad cor. et ibi fit tertia digestio. et separatiterū purū ab impuro. impurū dirigitur ad vasa seminalia. et ex illo fit sperma in viro et in muliere menstruū. Sed purum est sanguis. et illud dirigitur a corde per magnas venas que dicuntur capillares. p quas venas dirigitur sanguis ad singula mēbra. et in illis membris fit vltima digestio. et iterum separatur purum ab impuro. impurum emittitur per sudores et per vngues et consimilia. Hoc autē purum conuertitur et congelatur in substantiam aliti. ita q̄ tales pori qui sunt euacuati per calorem naturalem illi econuerso repleantur. et si plus venerit q̄ est deperditum tunc dicitur augmentatio. Sed ad hoc requiruntur quattuor. Primo materia sufficiens que est panis et consimilia. Secundo porus recipiens illam quartam digestionem. Tercio natura distribuens. Quarto calor naturalis conuertens alimentum in alitum.

Hic autor exequit de vltimo motiuo huius libri. et ostendit modū generationis spermatis. Nota hō est optime digestionis et subtilioris q̄a est magis caloris et ppter multos labores digerit et cōsumit humidū q̄a calor agit in humidū sicut in subiectū. et calor facit exalare humidū. ideo oportet esse restauramentū caloris ne consumat humidū radicale. et sic mors sequeret quia consumpto humido radicali in quo cōsistit vita nulle p̄sunt medicie Sed tū notandū q̄ vnū indiuidū per aliq̄ medicinam p̄t viuere p̄ annū vel ampli⁹ sine nutrimento sicut expertū est. sed nō p̄t fieri cursu cōmuni.

Nota masticatio est quedā contritio cibi facta p̄ dentes. ⁊ natura sic ordinavit in anteriori pte dentes acutos vt bñ diuidāt cibū. S; in fine latos ordinavit ppter masticatiōem. vñ? Sūt hominis dētens triginta duo comedētes

Sed de istis que dicta sunt consurgit dubitatio quedam. Utrū calor agit in ipsum humidū consumendo fit operatio caloris in eo q̄ calor naturalis. Pro quo sciendum secundū Aristotelem quarto meth. capitulo de operatione qualitatū actiuarū. Prima operatio caloris in quantum calor habet dissoluere et exalare homogenia et entrogenia. quia si accipiāt vna massa de auro et argento et ponatur in ignem calor facit fluere aurum ab argento et econuerso. et sic locutus est phis secundo de generatiōe vbi dicit q̄ calor determinatus agit tanq̄ organum scilicet securis et bipennis quia semper dissoluit cōiuncta S; calor in eo q̄ naturalis habet in se virtutem formatiuam vniuscuiusq; rei vel nature cuius calor dicitur esse naturalis. et sic in eo q̄ virtus celi vel virtus motorū celestiuū et vis seminis vicissim conueniunt.

Indic autor ponit dubium et satis patet in textu Nota calor in animalī non facit digestionem in quantum calor sed in quantum est bene regulatus ab anima. Et ideo peccauerunt aliqui antiqui dicentes q̄ in plātis esset nutritio. et in superiori parte esset ab igne. et ab inferiori parte esset a terra. hoc non valet. quia dicit Aristoteles secundo de anima. q̄ si sic esset tūc mixtur cito dissolueretur Quid em̄ continēt elementa in mixto nisi animam. vnde Anima est principiuū omnis actionis sed calor et spūs sunt instrumenta quia sunt in virtute anime et non in virtute sui ipsius.

Hīs visis finē dictis imponamus et grates deo redamus qui nostrum in hoc opere et in alijs illuminavit intellectum Et de obmissis peto veniam et auxi

lium diuine gracie. a qua omnis sapientia orta est ⁊
hec vita eterna. ad quā nos deus omnipotens et glo-
riosus cuncta guber nās atq; regens pducatur. qui cum
patre viuūt et regnat. in qua est summa saturitas secu-
ra trāquillitas et iocūditas. ⁊ sine fine eternitas scō-
rum extat omniū p infinita secula seculorū Amen.

Impressum lipzck per Adelchiozem Lotter
Anno Adillesimo qngētesimo scō

153351

AB: 153351

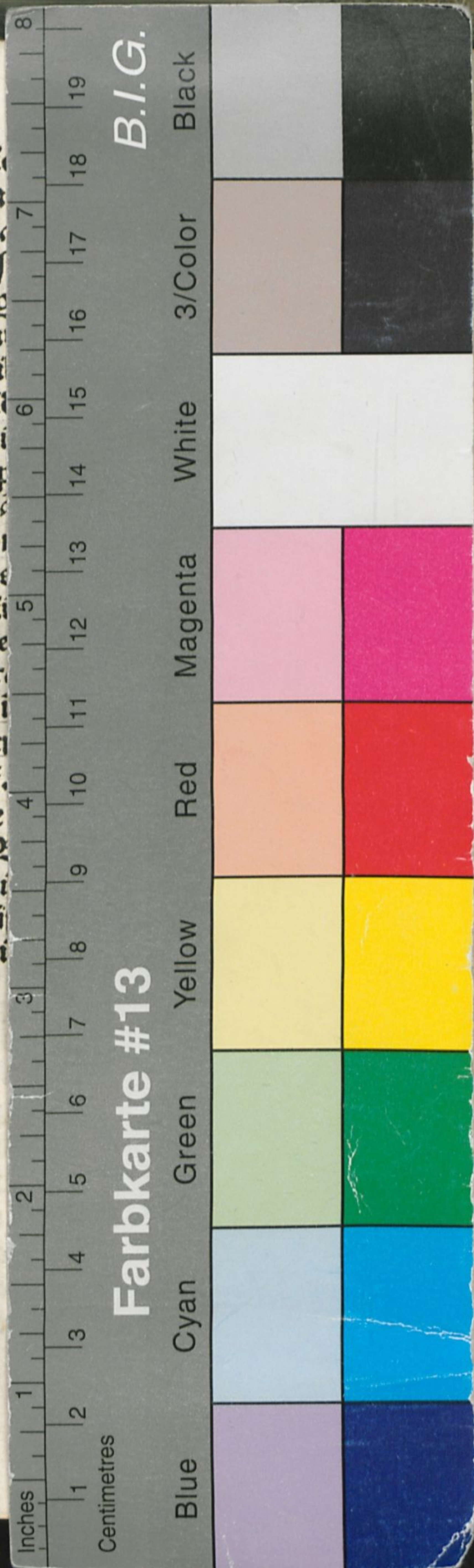
ULB Halle 3
002 637 588

5b

Albert⁹ Magnus
de secretis mulierū
et virorum. ❖